National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
APR 24 1970
SECTION

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 28 (2471) XXVII aastakäik | Neljapäeval, 13. aprillil 1978 — Thursday, April 13, 1978 | Üksiknumbri hind 35 senti

Carterit nimetatakse „usklikuks unistajaks"

Euroopa liitlased Ühendriikide presidendist pettunud

WASHINGTON — Ühendriikide ajalehe „Washington Post'i" korrespondendid kirjutavad Bonnist, et president Carteri populaarsus Euroopas on viimasel ajal tunduvalt langenud ning see võib tekitada kogu läänemaailmale suuri probleeme ja raskusi. Euroopa pealinnades vaadatakse Carterile pärast 15 kuud kestnud ametis olekut kui riigijuhile kellel puudub täielikult järjekindel välispoliitika.

Ühendriikide kõikuva välispoliitika tulemusena ei ole N. Liidu juhtkonnal enam mingit respekti Washingtoni administratsiooni vastu ning nad peavad Ühendriikide valitsust väga pehmeks ja järelandlikuks.

Lääne-Euroopas on tekkinud arvamised, et Ühendriikide praegune valitsus on kommunistlikkude riikide suhtes palju leebem kui seda oli endine välisminister Kissinger kõige nõrgematel momentidel.

Ja mida nõrgemaks valitsus osutub, seda agressiivsemalt süüdistavad venelased ameeriklasi detente poliitika hülgamises ning suruvad sellega Carteri vastu seina.

Carteri omapärase poliitika tulemusena on Ühendriikide ja Lääne-Saksamaa vahekorrad viimasel ajal tunduvalt halvenenud.

Paljud Lääne-Saksamaa poliitilised vaatlejad peavad Carterit usklikuks unistajaks

ning kantsler Schmidt ei tee sellest saladust, et tema arvates on Carter diletant, kes katsub oma eraviisilisi moraalseid tõekspidamisi kohandada realiteetidega.

Mis puutub Carteri riigikaitse poliitikasse, siis arvatakse, et Carter oma sammudega on kõigutanud Ühendriikide prestiizhi ning et presidendi otsus neutronpommi produktsiooni edasilükkamiseks võtab ameeriklastelt õiguse Atlandi riikide juhtimiseks.

President Carteri otsusel neutronpommi produktsiooni pidurdamiseks on ka teisi hävitavaid tagajärgi,

kuna venelased on nüüd veendunud, et nende propagandakampaania annab häid tulemusi ning nad võivad alustada mõnes teises sektoris uue ägeda propagandalainega.

1 miljardi dollari ulatuses abi Etioopiale

WASHINGTON — Ühendriikide luure agentuuri CIA andmetel on N. Liit andnud Etioopiale relva ja muud abi 1 miljardi dollari väärtuses. CIA direktori asetäitja Frank Carlucci mainis senati relvastatud jõudude komisjonis, et N. Liidu ja Kuuba sõjaline aktiivsus Etioopias on enneolematu ning annab kinnituse, et N. Liit katsub seda piirkonda täielikult oma mõju alla suruda. N. Liit on muuhulgas saatnud Etioopiasse üle 400 tanki ja 50 MIG tüüpi võitluslennukit.

Punane Brigaad mõrvas vangivalvuri

ROOMA — Kolm Punase Brigaadi terroristi mõrvasid revolvrikuulidega ühe vangivalvuri, kes töötab Torinos selles vanglas, kus hoitakse tabatud ja kohtu alla antud Punase Brigaadi liikmeid. Bandiidid haavasid surmavalt vangivalvur Lorenzo Cutugnot kui ta astus välja oma elukohas korterimaja tõstetoolist. Enne kokkuvarisemist suutis vangivalvur siiski veel oma revolvrist tulistada ühte bandiiti, kes langes raskelt haavatuna politsei kätte. Politseivõimud tegid kindlaks, et haavatud mõrvar on 28 aastane Cristoforo Piancone, kes oli varem töötanud Fiati vabrikus.

47 kandidaati EKN valimistel

Ülesseadmise tähtaega pikendati 24. aprillile

Eestlaste Keskнõukogu Kanadas Valimiste Peakomitee teadaandega eestlastele 15. veebruarist 1978 määrati Eestlaste Keskнõukogu Kanadas 10. koosseisu valimisteks kandidaatide ülessedmise tähtpäevaks 3. aprill 1978. Selleks tähtpäevaks, kaasa arvatud 3. aprillil 1978 posti pandud esitamiskirjad, oli Valimiste Peakomiteele esitatud 47 kandidaadi esitamiskirjad.

Juhul, kui kandidaatide ülesseadmise väljakuulutatud tähtajaks on valitavale 45-le kohale esitatud vähem kui 50 kandidaati, või teistel mõjuvatel põhjustel, võib Valimiste Peokomitee Valimiskorra par. 7 põhjal pikendada kandidaatide üleseadmise tähtaega.

Kuna väljakuulutatud tähtajaks oli esitatud vähem kui 50 kandidaati ja kuna samal ajal saabus Valimiste Peakomiteele palve tähtaja pikendamiseks, otsustas Valimiste Peakomitee Valmiskorra par. 7 põhjal kandidaatide ülesseadmise tähtaega pikendada kuni 24. aprillini 1978. Kehtivad on ka 24. aprilli 1978. a. postitemplit kandvad esitamiskirjad.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS VALIMISTE PEAKOMITEE

Möödunud laupäeval Toronto Eesti Majas toimunud Eesti Liit Kanadas peakoosolekust osavõtjaid. Istuvad esireas vasakult: E. Timusk, R. Kreem, A. Truuvert (uus esimees), Ed. Riisna, Heli Kopti ja Tiiu Kaljurand. Seisavad vasakult: Hele Sutt, Vally Johanson, V. Poolsaar, H. Teder, Katrin Lindre, L. Ristsoo, Helvi Kõva, V. Hubel, R. Antik, dr. V. Salo, Helge Kurm, pr. Timusk, Stella Kerson ja A. Nüüd. Foto: Vaba Eestlane

Toronto „Kalevi" skautlipkonna noorte rivi möödunud pühapäeval Eesti Majas toimunud lipkonna 25. aastapäeva koondusel. Vasakult lipkonna juht nskm P. Loite. Lähemalt lhk. 5.
Foto: T. Säägi

„Eesti Kodu" sai alalise juhatuse

Eesti Abistamiskomitee poolt Torontosse rajatud eestlaste korterimajade „Eesti Kodu" aktsionärid-elanikud pidasid möödunud teisipäeval „Eesti Kodu" seltskondlikus ruumis aktsionäride koosoleku, kus valiti korteriomanike ühingule uus juhatus, kes jääb korterimaju valitsema ja hooldama. Koosolekul olid koos 100 korteriomanikku-aktsionäri, kes valisid „Eesti Kodu" juhatusesse järgmised isikud: J. Parik, K. Reissaar, K. Novek, R. Randes, I. Sepp, E. Simonlatser ja Julie Herma. Eesti Abistamiskomitee annab hooned vastava põhikirja alusel tegutsevale omanike ühingule üle maikuu lõpul, tõenäoliselt 27. mail. Praegu on veel „Eesti Kodus" kuus korterit müümata, mis jäävad Eesti Abistamiskomitee valdusesse ka pärast hoonete üleandmist korteriühingule kui Abistamiskomiteel ei õnnestu neid enne üleandmist ära müüa.

Küüditatud miljonäri laip prügimäel

ANTVERPEN — Antverpenis leiti ühelt prügimäelt Belgia töösturi ja miljonäri 63-aastase parun Charles-Victor Bracht'i laip. Bracht küüditati 7. märtsil ning arstiteadusliku vaatluse alusel suri ta mõned päevad pärast küüditamist vigastustesse, mis tekitati talle tõenäoliselt siis kui ta hakkas terroristidele vastu.

Vene diplomaat hüppas ära

Liitunud Rahvaste Organisatsioonis kõrgel kohal teeninud sekretär ei lähe tagasi N. Liitu

WASHINGTON — Ühendriikides Liitunud Rahvaste Organisatsiooni sekretariaadis kõrgel kohal teeninud venelane Arkadi Shventshenko tahab paluda Ühendriikides asüüli kuid ta tähendas, et ta ei loobu oma ametikohast maailmaorganisatsioonis. Shvetshenko mainis, et ta ei kavatse enam N. Liitu tagasi pöörduda.

Shvetshenko on 47-aastane ja praegu ei ole veel selge, milliseks kujuneb Ühendriikides tema staatus.

Kuigi venelane mainib, et ta oma ametikohast ei loobu, tuleb siiski arvestada, et see koht on poliitiline ja kuulub täitmisele N. Liidu valitsuse poolt.

Sellega seoses kaotab Shvetshenko paratamatult oma diplomaatilise staatuse ja peab paluma asüüli, kui ta ei taha Venemaale tagasi minna.

Shventshenko on maininud Liitunud Rahvaste Organisatsiooni võimudele, et tal on tekkinud lahkhelid N. Liidu valitsusega ning ta ei taha Venemaale tagasi minna. Tema naine on kuuldavasti juba New Yorgist lahkunud ja N. Liitu tagasi läinud.

Shventshenko on peasekretär julgeolekunõukogu poliitilistes küsimustes ning palk on 76.000 dollarit aastas.

NORA-MALL KERSON
KAREN VIINAMÄE
ROY MADALVEE
30. apr. kell 3 Eesti Majas

Värviline helifilm New Yorgist
ESTO 76
KESTVUS 2 TUNDI
pühap., 16. apr. kell 1.30, 4 ja 6.30
Eesti Maja väikeses saalis
Sissepääs $3.—, pensionärid ja õpilased $2.—

Billy Grahami Metro Toronto „Crusade"
NAISTE PALVEKOOSOLEKUD
„The Peoples Church'is"
374 Sheppard East, Willowdale
teisip., 18. apr. 1978 kell 8.00 õht.
kolmap., 19. apr. 1978 kell 10.00 homm.
Kõneleb: MILLIE DIENERT — Solist: MYRTLE HALL
OLETE KUTSUTUD OSA VÕTMA ÜHEST KOOSOLEKUST
Lähemat informatsiooni saab „Crusade" kontorist,
tel. (416) 494-7880

TORONTO EESTI MEESKOORI
AASTA-KONTSERT
Solist tenor HEINZ RIIVALD, juhatab HARRI TOI
Pühapäeval, 23. aprillil, 1978, kell 3 p.l.
Toronto Ülikooli Edward Johnson Building'u Walter Hall'is
80 Queen's Park Cresc.
Kontserdi pääsmed saadaval T.E.M. liikmete käest
või kontserdi päeval koha peal.

VANA ANDRESE KOGUDUSE
29. aastapäeva jumalateenistus ja kohvilaud
pühap., 23. aprillil kell 4 p.l.
Kaastegevad: HELMI BETLEM — solist, JAAK KIVIK — orel ● Hamiltoni E. Seltsi segakoor ja „Helletajad" OLAF KOPVILLEMI juhatusel, EVA RAMMO, orel ● Õp. ANDRES TAUL — juttus
Eeskava kohvilauas: Hamiltoni E. Seltsi segakoor ja „Helletajad" — luule ja laulude põimik, koostanud IVAR RAMMO, Eva Rammo — klaver, juhatab OLAF KOPVILLEM, ja veel esinevad: solist — ANDRES TAMM, klaver — PEETER TAMMEARU, kontrabass — VIIU VARIK

TORONTO EESTI RAHVATANTSIJATE RÜHM „KUNGLA"
MAI-BALL
laupäeval, 13. mail 1978 kell 8.00 õhtul
HARBOUR CASTLE HILTON CONVENTION CENTRE
FRONTENAC BALLROOM
Bay Street ja Queen's Quay nurgal
TANTS — EESKAVA — BAAR
Hind $12.50 — Pääsmed saadaval rühmaliikmeilt või helistada 483-1955 alates 3. aprillist

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Sta. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Neutronipommi varjus

Ühendriikide president Jimmy Carter pidas 15. märtsil Põhja-Carolinas Winston-Salemis tüseda kõne riigikaitse alal, milles ta selgitas Ühendriikide riigikaitse põhialuseid ning lubas hoolitseda selle eest, et ameeriklased ei jää oma riigikaitse organiseerimisel ja tõhustamisel maha N. Liidust. Seda kõnet peeti üheks paremaks ja sisukamaks Carteri kõneks tema presidendiks olemise ajal ning massmeedia kommentaatorid avaldasid presidendi seisukohtade kohta kiitvaid hinnanguid.

Nendeks ülistavateks arvustusteks oli ka põhjust, kuna president mainis, et N. Liidu relvastus ja sõjalised jõud on möödunud 20 aasta jooksul kasvanud märgatavalt — nii absoluutsetes arvudes kui ka Ühendriikide riigikaitseliste jõududega võrreldes. Oma sõjalist võimsust on N. Liit ära kasutanud kohalikkudesse konfliktidesse sekkumises oma nõuandjatega, relvasaadetistega ja kommunistlikest maadest kohale toodud palgasõduritega. President lubas hoolitseda selle eest, et Ühendriikide strateegilised jõud võrduvad oma võimsuselt N. Liidu strateegilistele relvadele, millega võetakse N. Liidult võimalus ähvardada ja survet avaldada Ühendriikidele ja tema sõpradele. Samuti tõotas president suurendada Ühendriikide konventsionaalsete relvadega varustatud väeosi.

Presidendi resoluutne kõne pani N. Liidu juhtivad tegelased ja sõjalised eksperdid kihama ning Carteri sõnu tõlgendati sealpool raudset rimpa mõõga täristamisena ja N. Liidu hirmutamisena. Kremlist hakkas isegi kostma hääli, et kui president Carter suvatseb rääkida selliseid sõjakaid sõnu, siis ei ole loota N. Liidu ja Ühendriikide vahel uue strateegiliste tuumarelvade piiramise kokkuleppe sõlmimist.

Meie ei tea, mis juhtus Valges Majas, kuid meile tundub, et need ähvardavad sõnad Kremlist läksid presidendile südamesse ja ta muutis kiiresti oma resoluutset hoiakut, mille kõige paremaks tõendiks oli neutronpommi produtseerimise edasi lükkamine määramatuks ajaks. See relv on viinud N. Liidu juhtkonna paanikasse ja neutronpommi vastu on tehtud N. Liidus ja vabas maailmas ägedat propagandat, mis kinnitab, et see relv teeb venelastele ja nende liitlastele väga palju peavalu, kuna see on võimeline elimineerima Ida-Euroopasse koondatud paljud tankidiviisid, mis on valmis Kremlist antud käsu peale Lääne-Euroopat ründama. Neutronpomm erineb kõigist teistest senituntud pommidest teatavasti seetõttu, et ta plahvatuse mõju on väike, kuid ta on võimeline oma radioaktiivsusega surmama kõik lähemas ümbruskonnas asuvad elavad olevused. Kui neutronpomm löhkeb mõnesaja jardi kaugusel pealetungivatest tankidest, siis surmab ta silmapilkselt 300 jardi raadiuses kõik elavad olevused ning ruutmiili suuruses piirkonnas asuvad inimesed surevad kahe kuni kolme päeva jooksul. Uus relv on suhteliselt odav, kuna iga selline mürsk või pomm maksab ca 500.000 dollarit.

Mõned Jimmy Carteri otsuse analüüsijad nendivad, et president taotleb neutronpommi ähvardusega venelastelt relvastuse vähendamise alal suuremate kontsessioonide välja kauplemist. Eriti vihjatakse N. Liidu uue suure SS—20 raketi produktsiooni pidurdamist, kuna see relv võib teha Ühendriikides tohutut hävitustööd ja elimineerida Ühendriikide võime tasumisrünnaku sooritamiseks.

Carteri kõikuvad seisukohad relvastumise küsimuses viitavad kahjuks kõikuvale presidendile, kes ei julge teha suuri ja põhjapanevaid otsuseid ning ärvestab N. Liidu propagandaliste vastuargumentidega. Kui president on juba varem loobunud B—1 tüüpi uue pommilennuki produtseerimisest ja pikendanud tiibraketi produktsiooni andmist, siis neutronpommiga sihitult edasi-tagasi mängimine nõrgestab veelgi läänemaailma vastupanuvõimet ja annab nõukogude tankiarmeedele suured eelised Euroopa ründamiseks. Praeguses olukorras peaks president Carter andma neutronpommi produktsiooni Lääne-Euroopa kaitseks nõukogude konventsionaalsete relvadega varustatud väeosade vastu, kuid samal ajal peaksid ameeriklased hakkama ka soetama endile tugevamaid ja hävitavamaid rakette vene SS—20 rakettide tasakaalustamiseks. Oleks väga lihtsameelne arvata, et venelased vabatahtlikult piiravad oma suurte rakettide ja teiste tuumarelvade tootmist kui Carter paneb pikemaks ajaks keelu alla neutronpommide tootmise.

Neutronpommi produktsiooni edasilükkamine laseb väga kahvatus valguses ja kergekaalulisena paista Põhja-Carolinas peetud presidendi kõnet ja tekib küsimus, milleks selliseid kõnesid pidada ja suuri lubadusi anda kui neid ei suudeta pidada ja need Kremli propagandakampaania tagajärjel lauasahtlisse paigutatakse. Ühendriikide riigipea, kelle põhilised seisukohad nii kiiresti ja nii suure amplituudiga kõiguvad, kaotab kiiresti oma autoriteedi, mis võib osutuda väga ohtlikuks ja kardetavaks praeguses segipaisatud agressiooni- ja võimuahnes maailmas.

K. A.

Piiblil 1603 tõlget

Piibel tõlgiti 1976. aastal 29 keelde esimest korda. Nüüd on Piibel tõlgitud üldse 1603 keelde. Keeleteadlaste arvates on maailmas 3000 keelt ja mõnede arvates see arv võiks olla isegi 4000.

Piibel tõlgiti armeenia keelde 1500 aastat tagasi. See tõlge on tänapäeva inimestel täiesti arusaamatu, kuid see on ainus tõlge, mida tunnustab armeenia ortodoksne kirik. Protestantidel on tõlge, mis on tehtud 100 aastat tagasi.

„Usuräudur"

Jaapan kardab uut kaubandussõda

„Ühises sõjalises liidus olevaina on USA ja Lääne-Euroopa riigid valinud Jaapani oma rünnakuobjektiks," üdles jaapani „Jomiuri Shimbu" nimeline ajaleht 36 aastat pärast Pearl Harbori rünnakut. Sõjakad on hääled ka ookeani teisel poolel, kus U. S. News & World Report räägib uue kaubandussõja veerele jõudmisest.

Ameeriklased alustasid majandusliku sõjapidamist Jaapani vastu selle järel kui ilmnes, et nad olid lootusetult kaotajaks pooleks kaubavahetuses Kaugе-Idaga. Samuti ei kannata Lääne-Euroopa majandusliku liidu maade plaanitsejad enam kaua Jaapani kaupadega üleujutamist.

Praeguse töötuse tõusu, alatise madala majandusliku kasvu ja kahaneva kodumaise kaubanõudmise tõttu nõuavad lääne majandusriigid ja tööstused nüüd oma poliitikuilt,

et tuleks kõigi vahenditega alustada võitlust Jaapani kaupade üleujutuse vastu.

Jaapani ärimehed müüvad aktjatundjate arvates välismaile 15 miljardi dollari eest rohkem kaupa kui nad ise sisse toovad. Üksnes Jaapani kaubanduse vahekord Ühendriikidega tõusis eelmise aasta kolmel esimesel kuul 6,3 miljardi dollari võrra ehk peagu 50% rohkem kui kogu eelmisel aastal. Peagu kolmandiku USA väliskaubandusliku kahanemise põhjustasid jaapanlased.

Euroopa ühisturu (EEC) liikmeil läheb vaevalt paremini. Jaapanlased eksportisid 9 kuu jooksul eelmisel aastal 4,2 miljardi dollari eest rohkem kaupa neisse maadesse, kui need maad müüsid Jaapanile.

Aasta lõpul oli Jaapani eksportdi ülejääk neisse maadesse veelgi suurenenud.

Selle tulemuseks on, et Jaapani valuutareservid paisuvad üha suuremaks. Riigipank teatas selle reservi suuruseks 22,5 miljardit dollarit, aga tavakohase arvestuse järgi arvatakse see summa olevat vähemalt 7 miljardi võrra suurem.

Kaubandusliku läbikäimise juhid läänes on eriti solvunud sellest, et juba mitu kuud tagasi Jaapani peaminister Takeo Fukuda lubas lääneriikide survel eksportdi ja impordi vahekorda muuta, mida aga pole juhtunud. Jaapani kõrged tollitariifid importeeritavatele kaupadele on takistuseks nende sisse toomisel. Neid takistusi on mitmesuguseid — arvulisi piiramisi, bürokraatlikke normeerimisi ja otse meeletuina tunduvaid tehnilisi piiramisi.

President Jimmy Carteri nõuandja Robert Strauss rääkis määrustest, mis nõuavad elektriesemetelt näiteks 119,3 voldilist pinget, et neid oleks võimalik Jaapanisse sisse viia.

Washingtoni vabakaubadust pooldav valitsus kardab nüüd, et ta ei saa enam kaua seista vastu kaitsetollide pooldajate nõudmisele.

Aga kui Kongress kiidab kaitsetollid seadusena heaks, siis puudutavad need ka Euroopa riikide vahelist kaubandust.

Nii tekitatakse, ahelreaktsiooni, millel oleks pikemaks ajaks mõjutusi maailmakaubandusele. Jaapanlased ise muutusid närvilisteks alles siis, kui Ühendriikides vihastuti ja ähvardati Jaapani kaubad maksustada 15%-lise importmaksuga. Peaminister Fukuda saatis kiiresti just ministrikohale tõstetud Nobuhiko Ushiba rahustus- ja lepitusreisile Washingtonisse.

Ushiba pakkus ameeriklastele keskmiselt kaheksaks aastaks pikendatud 20—30%-list tollialandust, mis puudutavad kokku umbes 300 artiklit. Mõnda kaupa puudutavad tollimaksude alandused on väiksemad, näiteks alandati värvifilmide tolli seniselt 16%-lt 13%-le. Lisaks lubas Ushiba, et Jaapan vähendab Ühendriikidesse viidavat nüüdse eksportdi hulka.

Jaapanlased said Carteri nõuandjalt Straussilt ägeda vastuse, et need sammud on liiga väiksed ega näita mingisugust muudatust Jaapani väliskaubanduses, kus on aastaid olnud suur ülejääk.

Juba nüüd on Jaapani eksporteerijad mures oma turgude pärast. Nad on aastakümneid saanud kasu sellest, et riigi valuutapank viis tahtlikult jeeni kursi alla ja aitas selliselt kaasa väliskaubandusele. Möödunud kevadel võttiski president Carter Fukuda käsile ja nõudis, et kui Jaapan ei muuda oma vahetuskursipoliitikat, pole Ühendriikide poolsed majanduslikud kättemaksusammud võimatud.

See ka aitas. Jeeni väärtus dollari suhtes tõusis kuni 20%. Sel sammul oli väikseile jaapani eksportäridele dramaatiline tagajärg, paljud läksid pankrotti, kuna nad olid kaotanud neid seni varjanud kaitsja.

Üksi novembrikuul oli Jaapanis 1600 pankrotti.

Nüüd ostab Jaapani valuutapank jälle dollareid selleks, et pidurdada oma valuuta kursi tõusu. Jaapani peaministri Fukuda arvates on nüüd nende tööstorid aetud umbtänavasse, ja Jaapan on samas olukorras, kui ta oli enne II maailmasõja puhkemist.

Vene aatomallveelaevad ohustavad Läänemerd

STOKHOLM (EPL) — Tass teostas hiljuti terava vasturünnaku Rootsi ajakirjandusele ja valitsuse liikmetele, kes olid arvustanud asjaolu, et venelastel on Läänemerel aatomirelvadega varustatud allveelaevu. Niisugune „kampaania" ei mõjustavat soodsalt Rootsi —N. Liidu suhteid. Venelastel olevat sama õigus nagu teistel riikidel pidada siin oma laevastikku.

„Teatud rootsi propagandaorganid ja avalikud esindajad" teostavat häälekat kampaaniat allveelaevade ümber. Olevat ju üldiselt teada, et nõukogude laevad „kedagi ei ohusta", ometi katsutavat „üles ässitada väikekodanlasi" ohuga, mis tekkivat tuumarelvadest vene allveelaevadel."

Roosti reaktsioon allveelaevade aatomirelvade puhul on äratanud suurt rahvusvahelist tähelepanu.

Uudist on refereeritud maailma ajakirjanduses ja kommenteeritud juhtkirjades.

Lääne-Saksamaa sõjapoliitiline kommentaator Wolfgang Fechner kirjutab: „Stokholmis ollakse tegelikult rohkem ärritatud aatomirelvadega varustatud allveelaevade üle kui see paistab välja ametlikest kommentaaridest. Laevadel võimalikult tekkivatest õnnetustest võib tekkida radioaktiivsust. Rootslased tunnevad end petetuina, sest nad eeldasid, et ka venelased tahavad hoida Läänemerd aatomirelvadest vabana."

Rootsi välisministeerium ka on Washingtonis markeerinud oma rahulolematust selle üle, et aatomirelvi tuuakse Skandinaaviale ikka ligemale. Kaks korda on kabinetisekretär Leif Leifland avaldanud Rootsi muret, et SALT-i läbirääkimiste puhul võib olukord veelgi halveneda.

USA nn. ristlejarakettide ulatuvus on u. 600 km. Põhjameres viibivad allveelaevad ei ulata neid rakette N. Liidu pinnale saatma. On selle tõttu võimalik, et USA asetab aatomirelvi veel ligemale Rootsile.

Tegelikult pööratud USA poole varem, kui venelaste poole. Põhjuseks on ikkagi mõlemal puhul Rootsi rahutus selle üle, et aatomirelvad nihkuvad ligemale.

Rootsi ei arva, et kuus nõukogude allveelaeva moodustaks otsese ohu Rootsi vastu. Aga nende olemasolu võib tõsta pinget Läänemerel. See võib sõjaolukorras olla ka Rootsile väga oluline.

Lilli Stalini hauale

Stalini sugulased asetasid Stalini 25-ndal surmapäeval lilli ta hauale, mis asub väljaspool Kremli müüre. Teisi isikuid ei lubatud sel päeval hauale ligineda.

Kommentaarid

Parlamendivalimistel on maagiline mõju valitsusele, poliitikameestele ja poliitilistele parteidele. Niipea kui Ottawas hakkab kõmu kostma eelolevatest valimistest, tõttavad valitsuses olevad liberaalid ning opositsiooni surutud konservatiivid ja sotsialistid õhinal kinnitama ja deklareerima, kuidas nad kõik oleksid ja mida nad kõik teeksid kui ainult rahvas valimiskastide juurde minnes neile oma hääled annaks.

Võtame kas või riigi uue eelarve. Seni ajani vaikis Kanada finantsminister Chretien külmalt kui opositsioon nõudis temalt suure tööpuuduse vähendamiseks ja inflatsiooni vastu võitlemiseks uue eelarve esitamist. Nüüd kus valimised on ukse ees, on ka finantsminister järsku nagu unest virgunud ja hakkab mõtlema, mida rahvale pakkuda ja kuidas Kanada majanduselu ummikust välja viia. Tundub veidi imelikuna, miks finantsminister nendele probleemidele enne ei mõelnud ja Kanada majanduslikke muresid ja hädasid varem ei taibanud kui just enne valimisi. See kõik vihjab läbipaistvale populaarsuse otsimisele ja jätab paratamatult mulje, et eelarve ei ole mõeldud rahva elujärje parandamiseks vaid partei populaarsuse suurendamiseks valimiskampaania ajal.

Või teine näide. Kanadas räägitakse juba päris tõsiselt uuest postiteenijate streigist. See tundub võrdlemisi tõenäolisena, kuna postiteenijate ametiühing esitab valitsusele läbirääkimistel nii suuri nõudmisi, et neid on võimatu rahuldada. Kuid valitsus tahab parlamendile esitada seadust, mis võtab postiteenijatelt streikimise õiguse valimiste ajaks, kuna streik sel ajal takistaks peaminister Trudeau väljenduse kohaselt „demokraatliku süsteemi funktsioneerimist".

Tavalisel kanadalasel on sel puhul õigus küsida — miks streikimise õigus võetakse ära ainult valimiste ajaks? Ja kas demokraatlik süsteem funktsioneerib ainult parlamendivalimiste näol? Meie teadmisel peab see funktsioneerima iga tund ja iga päev jooksvas elus ning kui üks väike grupp riigiteenijaid lööb oma jonnaka hoiaku tulemusena streigiga segi kogu majanduselu ja tekitab tohutusid kahjusid ja kannatusi 20 miljonile kanadalasele, siis ei ole see enam demokraatia vaid ühe vähemusgrupi diktatuur enamuse üle. Rääkides demokraatiast ja selle rakendamisest peaksime selles suhtes olema loogilised ja järjekindlad. Valitsus ei tee sellega rahvale erilisi teeneid ja ei kaitse demokraatlikku süsteemi kui ta rakendab posti käiku ainult parlamendivalimiste ajaks, vaid ta peaks hoolitsema selle eest, et Kanada rahvas ei satuks jälle järjekordselt väikese ametiühingu pahempoolse juhtkonna diktatuuri alla.

o

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

15. ja 16. apr. on valvearstiks dr. T. Sauks, tel. 461-0912.

Kaasmaalane leiti New Yorgis surnult

Manhattani linnaosas, 90-ndal tänaval Eastis leiti 3. aprillil kodus surnuna Manivald Reinvald, pärit Vigalast, kus ta sündis taluomaniku ja äripidaja pojana. Kadunu oli II maailmasõja veteran leitnandi kraadis. Ta perekond kodukülast veeti Venemaale. USA-sse saabus ta 1947 meremehena, sõites pärast välja N. Yorgist. 1950. a. jäänud maale töötas ta siin mitmel alal Long Islandil ja N. Yorgis. Siin ta ka abiellus, kuid lahutas hiljem. Ta leiti surnuna korteriomaniku poolt, kelle juures ta elas.

Nagu arstlik ülevaatus selgitas, arvati surm olevat saabunud kella 6 paigu 3. apr. hommikul. Surma põhjuse selgitab lahkamine. Arvatakse, et selleks oli südameatakk. Kadunut jäid leinama teismelise aastates poeg ja sõbrad.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind 7. aprillil $6.33

Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd

145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Ühendriikide presidendi Carter'i populaarsus ei ole kahanenud mitte ainult kodupinnal vaid on hakanud kokku kuivama ka NATO liitlaste juures. Näib, et NATO riigid ei usalda enam sajaprotsendiliselt president Carterit ja tema võimeid maailmaprobleemide lahendamisel ja N. Liiduga suhtlemisel ning see arusaam ja hinnang kajastub kõigi Ühendriikide liitlaste juures.

Sõnad, milledega iseloomustatakse president Carterit, ei ole eriti heldeloomulised. Presidendi otsuseid ja seisukohti hinnatakse kõige rohkem sõnaga „naiivne" ning Lääne-Euroopa sõjalised strateegid toonitavad eraviisilistel jutuajamistel, et president mängib arusaamatut mängu kui ta loobub tiibrakettide produtseerimisest ainult sel põhjusel, et venelased lubavad sõlmida temaga strateegiliste tuumarelvade piiramiseks kokkuleppe. Kuid lendraketi kasutamisele võtmisest ajutiselt loobumine ei ole presidendi ainus naiivne samm. Sellele kaasub ka presidendi äsjane otsus neutronipommi produtseerimise edasilükkamiseks määramatuks ajaks. Paljud poliitilised eksperdid on veendunud, et president ei ole lihtsalt võimeline otsusi tegema ja vastutust kandma, katsudes seda Ühendriikide liitlaste kaela veeretada.

Euroopa pealinnades ja juhtivates ringkondades ei ole seni ka aru saadud, milline on Ühendriikide poliitika Aafrikas. Praeguste väljavaadete juures puudub Valgel Majal ja valitsusel täielikult kindlakujuline poliitika venelaste mahinatsioonidele Aafrikas vastuabinõude leidmiseks. Angoola lasti libiseda venelaste rüppe, sama saatus on tabanud Etioopiat ning nüüd sirutab Kremli käsi kuuba palgasõdurite abil juba Eritrea ja Rodeesia järele, kust jatkub tõenäoliselt plaanikindel edasitung Lõuna-Aafrikasse.

Ühendriikide liitlaste mured on tõesti suured — ja selleks on ka väga kaaluvad põhjused.

AMI

August Mälk vestlemas 95-aastase Marie Underiga.

Marie Underi juubelipäev Stokholmis

Poetess sai haiglas 95-aastaseks

STOKHOLM (EPL) — Poetess Marie Under sai teisel Lihavõttepühal, 27. märtsil 95. aastaseks. Vårbyberg pikaravihaiglasse, kus ta praegu viibib, kogunes arvukaid õnnitlejaid ja kui saabusid lilleäridest kaugetelt ja lähedastelt austajatelt saadetud õnnitluslilled, siis uppus juubilari ruum lilledesse.

Õnnitlejate eesotsas oli muidugi Välismaise Eesti Kirjanike Liidu esimees August Mälk abikaasaga, ühtlasi vana naaber Mälarhöjdeni Klubbackenilt, kus Marie Under ja Artur Adson elasid enne haiglasse paigutamist.

Eesti Kultuuri Koondise nimel tõi tervitusi esimees Leonid Laid, Eesti Pen-Klubi poolt Karin Saarsen, Eesti Keele ja Kirjanduse Instituuti esindas alaline sekretär Paul Laan, Eesti Naisklubi esinaine Lisette Steinman ja kirjanik Keete Ainver. Tervitamas oli ka Eesti Päevalehe kirjanduskriitik Helmi Eller.

Perekonnast oli kohal tütar Hedda Hacker, kuna teine tütar Dagmar ja tema saksa luuletajast mees Herman Stock olid takistatud tulemast ja saatsid õnnitluskirja.

Õnnitlusi ja telegramme oli tulnud eestlastelt ja nende organisatsioonidelt mitmelt poolt maailmast, näit. Ants Oras ja prof. Ivar Ivask USA-st, kirjanik Ekbaum Kanadast, luuledeklameerija Õie Fleig Shveitsist, luuletaja Paul-Erik Rummo Eestist jne.

Filipiinidel peakorterit omav ülemaailmne luuletajate organisatsioon United Poet Laureates oli pidanud meeles oma eestipoolset laureaatpoetessi ja organisatsiooni president Amado Yuzon oli pühendanud Marie Underile ingliskeelse luulesarja „Aasia sonetid", kus autor märtsi kui kevadkuu ärkamis- ja inspiratsioonimeeleolusid ühendab juubilariga.

Kohapeal tegi kiirtõlke sellest Marie Underile Karin Saarsen.

Leili Mälk luges Marie Underi nägemusluulet kojuminekust Nõmmele „Nägemus".

Marie Under oli rõõmus, et nii palju on teda meeles pidanud ja oma vastusõnavõtus ta tervitas kõiki kaasmaalasi, eriti aga kogu eesti rahvast kodumaa pinnal: „Olen õnnelik, et olen sündinud Eestis ja eestlasena, olen kurb, et ma ei saa praegu seal olla," ütles Marie Under,

kes on endiselt heas vaimses vormis, kuigi paraku jalgade tõttu ta on seotud voodiga.

Prof. Võõbuse ajalooraamatud Brock'i ülikoolile Kanadas

Pilk St. Catharinesi Eesti Seltsi tegevusele

ST. CATHARINES — Hiljuti toimus St. Catharines'i Eesti Seltsi peakoosolek, kus tehti kokkuvõtteid ja anti aruandeid möödunud tegevusaastast. Kuigi selts on väike, on korraldatud siiski rida üritusi nii oma rahvale kui ka väljaspoole. Möödunud aasta kevadpeol krooniti Miss Estonia, kelleks osutus energiline ja meeldiv Pia-Leena Voorand. Tema esindas meie ühiskonda kõigil multirahvuslikel koosviibimistel, mis kestis terve maikuu. Külalisesinejateks olid veel „Säde" trio ja „Kaja" orkester.

Emadepäevaks oli Hendrik Eichenbaum koostanud huvitava kõne ema isiksusest eesti kirjanduses. Kohalikud noored esinesid muusikapaladega. Järgmiseks suuremaks ürituseks oli nn. „Oma Päev" etniliste gruppide pidustuste raames. Sel korral oli näituse peateema nahatöö. Esinesid Kalev-Estienne võimlejad. Oli korraldatud kohvilaud ja müügilolevad toidud olid kiirelt müüdud.

Sügispeol esinesid „Helletajad" saalitäie rahvale, kelle aplaus ei tahtnud lõppeda ja kes püstiseistes tänasid noori ilutsejaid.

Tantsuks mängis noorte orkester „Orpheus". Novembris asetati kolme Balti riikide esindajate poolt pärg maailmasõjas langenute hauasambale. Korraldati jõulukoosviibimine ja kingiti maiuskotte lastele.

Eesti Selts võtab osa Ida- ja Kesk-Euroopa ikestatud rahvuste organisatsioonist oma esindaja Haakon Raudsepa kaudu. Vabariigi juubeliaastapäev oli eriliselt meeleolukas. Dr. E. Aruja viis kuulajaid oma kõnes kaugele lapsepõlve ja vabariigi algaastaisse ning tagasi tänapäeva tulles seadis sihte meie praegustes võimalustes. Sopran T. Norheimi õrnad viisid võlusid kuulajaid tänulikuks pereks.

Kohaliku eesti kiriku organist hr. Hoegstra, rahvuselt hollandlane, on olnud eestlaste sõber juba pikemat aega ja seegi kord tuli koos oma abikaasaga esinema klaveril, et osa võtta meie suurpäevast.

Oskar Pint luges T. Ässari luulet. Lavaliseks tagapõhjaks oli A. Altosaar loonud Tallinna vaate, millele juhitud punased tuled. Sellega lõppes üks aasta E. Seltsi elus.

Peakoosolekul toimunud valimistel valiti endine juhatus väikese erandiga tagasi. Esimees endiselt Arnold Altosaar, laekur Evald Timusk, abilaekur Oskar Pint, sekretär Saima Varangu, abisekretär Hendrik Eichenbaum, varahoidja Salme Voorand, ametita liige Otto Jürisson. Peale nende on veel eestlaste esindajana Rahvakunsti Nõukogus Dagmar Pint ja Helgi Salmer. Seedrioru esindajana Voldemar Tammemägi ja Kalju Varangu. Uue tegevusaasta esimeseks ürituseks oli kultuuriline pärastlõuna 9. aprillil, kus esitati eesti graafikat, näidati värvilisi diapositiive rahvariietest ning kuulati prof. Ivar Ivaski etekannet helilindilt — Sõna vaikuse joonel.

14. mail toimub traditsiooniline emadepäev, mida kaunistab sopran Õnne Laikve Torontost.

Eesti „Oma Päev" multi-rahvuste päevade raames on 24. mail näituse ja eestipäraste toitudega.

Eesti Selts on ka tellinud prof. Võõbuse ajaloo raamatute sarja ning kingib ühe sarja Brocki ülikoolile ning teise kohalikule raamatukogule.

Samuti toetab noori, kes soovivad minna Trenti seminari. Eesti Selts St. Catharines'is kutsub kõiki, kes eelpoolnimetatud tegevusest huvitatud seltsi liikmeks ja võtma osa neist üritusist.

S. V.

● Eesti Vabariigi 60. aastapäeva puhul pühendati läti raadiosaates Austraalias reedel, 24. veebruaril kell 9 hommikul neil kasutada olev terve tund eestlastele. Korraldajaks Spodris Klauverts, kes aastapäeva kõnes tunnustavalt mainis Eesti Rahvaväe osa Vabadussõjas Lätimaa vabastamisel. Hästi kavandatud ja koostatud mitmekesises kavas deklameeriti eesti luulet, esitati koorilaulu (kaks koguni eesti keeles), sooloettekandeid ja instrumentaalmuusikat. Muuhulgas Jüri Kuru marss „Põhjalaager" ja Eesti hümn. Läti raadiosaated toimuvad neljapäeval kell 1 ja reedel kell 9 hommikul, kummalgi korral tund aega.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

KAASMAALASED
Laenu vajaduse korral kasutage Toronto Eesti Ühispanga madalaid laenuintressimäärasid.
HÜPOTEEKLAENUD 9,75% aastas
Intressid arvestatud veerandaasta viisi. Laenud on lahtised.
PERSONAALLAENUD 10,2% aastas
Personaallaenud on laenuvõtja surma või jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10 000.— ulatuses.
ÜHENDUSES ON JÕUD!

TULUMAKSULEHTEDE TÄITMINE
Kivi Income Tax Service
234 Danforth Ave., Toronto, Ont.
Telefon kontoris 466-4813, kodus 759-3588
PENSIONÄRIDELE HINNAALANDUS

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-9824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

Uus teos Andres Küngilt

STOKHOLM (EPL) — Äsja ilmus Andres Küngil Örebros asuva kirjastuse „Libris" toodanguna uus teos „Fallet Engström/Sareld".

224-leheküljelises raamatus kirjeldab Küng kahe noore nelipühalise retke N. Liitu 1977. a. suvel, kus nad tagasitulekul teatavasti vangistati ja neid süüdistati nõukogudevaenulikus tegevuses. Nad olid viis kuud vanglas ja neilt katsuti välja uurida usukaaslaste ja kaastöötajate nimesid, mis osaliselt õnnestuski.

Engström ja Sareld räägivad teoses oma reisidest. Andres Küng annab sellega seoses ka poliitilise tagapõhja ja kirjeldab usulisi tagakiusamisi N. Liidus. Raamat on rikkalikult illustreeritud.

World Famous Pianos
Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ● Tel. 363-1966

VABA EESTLANE kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." .... 197 . Tellimise katteks lisan $ .... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....

Aadress ....

Nr. 28

IGAVESELE UNELE SUIKUS MEIE ARMAS ABIKAASA, ISA, VANAISA JA VANA-VANAISA

JOHAN HOLBERG

Sündinud 20. veebruaril 1893 Niidal
Surnud 10. aprillil 1978 Chicagos

mälestavad sügavas leinas

ABIKAASA
IRA ja HARRI
MARET
JUTA ja TERRY
JUHAN ja PAULA
KIM
STACEY ja COURTNEY

Matusetalitus Torontos reedel, 14. aprillil kell 19.30 Vana Andrese kirikus.
Ärasaatmine samast laupäeval, 15. aprillil kell 10 hommikul Mt. Pleasant'i kalmistule.
Ärasaatmist korraldab Newbigging matusebüroo, 733 Mt. Pleasant Rd.

ARMAST ÄIA JA VANAISA

JOHAN HOLBERG'i

mälestavad leinas

ANTS ELKEN
PEETER ja TIINA

ARMAST

JOHAN HOLBERG'i

surnud 10. aprillil 1978 Chicagos

mälestavad leinas

FELIX ja EVI ALLIK
EDUARD ja ELLEN KUUSKNE
HANS ja ELLEN MERET
RIHO ja ERNA RANDES
NIKOLAI ja GERDA RÕUK
ELMAR ja LEIDA TAMPÕLD
EVALD ja DAISY TIKENBERG
ALEKSANDER ja AINO TOIGER
ERVIN ja SIGRID VARAMÄE
RALPH ja LYDIA VIKSTEN

LUGUPEETUD JA ARMAST

JOHAN HOLBERG'i

mälestavad

ENDEL ja LYDIA ARRO
ERIK ja ILSE HÄÄL
VELLO ja ARY MUIKMA
ALEKSANDER ja GRITA REIMAN

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas (Rahvusliku Välisvõitluse Nõukogu) esimest esimeest, minister

JOHAN HOLBERG'i

sünd. 20. veebruaril 1893 Eestis,
surn. 10. aprillil 1978 Chicagos,

mälestab leinas

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

ÕNNETU SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST ÕEMEEST

EDUARD WIRUMAN-SALAVEE'd

sündinud 23. märtsil 1919 Tallinnas
surnud 15. märtsil 1978 Sao Paulos

mälestab leinas

Puhka rahus! **ASTRA HIIS perekonnaga**

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST ÕDE JA TÄDI

JOHANNA VÄLI

neiuna Kaev

mälestavad kurbuses

MILJA abikaasaga
ALINE perega Rootsis
LEMBIT perega Rootsis
TIIT ja JULIETTE
TOIVO ja ANITA
PEETER ja KADI

ARMAST JA USTAVAT KOGUDUSE LIIGET

JOHANNA VÄLI

sündinud 18. märtsil 1896 Hiiumaal
surnud 7. aprillil 1978 Torontos

Mina olen ülestõusmine ja elu, kes minu sisse usub, see peab elama ehk ta küll sureb.
Joh. 11:25

mälestab sügavas leinas

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

MEIE ARMAST AUVILISTLAST

kand.jur. JOHAN HOLBERG'i

sündinud 20. veebruaril 1893 Pärnumaal, Eestis
surnud 10. aprillil 1978 Chicagos, USA-s

mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON SAKALA

LUGUPEETUD KORP! SAKALA AUVILISTLAST

kand.jur. JOHAN HOLBERG'i

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

ARMAST KAASVÕITLEJAT,
MINISTER

JOHAN HOLBERG'i

VR II/3

mälestavad leinas

KANADA EESTI VÕITLEJATE ÜHINGUTE LIIT
TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHING

ARMAST SUGULAST

JOHANNA VÄLI

mälestavad

LISETTE ja JOHANNES
ASTRID ja EDUARD
LILLE ja HARALD

ARMAST VILISTLAST

Mag.

ERNA NORMAN-OIDERMAN'i

surn. 11. veebr. 1978 Eestis

mälestab leinas

Eesti Naisüliõpilaste Selts

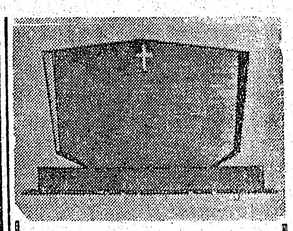

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

ENDIST E.V. VALITSUSE JA KAUAAEGSET PARLAMENDI LIIGET

JOHAN HOLBERG'i

mälestavad leinas

M. HANSEN abikaasaga
L. KOLK abikaasaga
K. KURG abikaasaga
J. MÜLLER
E. RIISNA abikaasaga

KALLIST SUGULAST

JOHAN HOLBERG'i

mälestavad leinas

ANNI TOI
ROMAN TOI abikaasaga
ANTS TOI perekonnaga

ARMAST NAABRIT JA HEAD PEREKONNASÕPRA

JOHAN HOLBERG'i

mälestavad

HILDA ja PAUL TRUUPERE
HELENE KAUBER

ARMAST VENDA JA ONU

OSKAR SAAR'i

sündinud 1915 Kihelkonna vallas, Saaremaal
surnud märtsis 1978 New Yorgis

mälestavad

õde HILDA perek. Sault Ste Marie's
AINO OOLUP perek. Torontos

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St., Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1408

VANDEADVOKAAT

JOHAN HOLBERG'i

mälestab leinas

EESTI ÕIGUSTEADLASTE ÜHING KANADAS

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

ÜÜRIDA MEESTERAHVALE
möbleeritud magamistuba oma vannitoaga ja köögi kasutamisega suures korteris Victoria Park'i jaama kõrval kaheks kuuks (mai ja juuni s.a.). — Tel. 261-6616

Täidan TULUMAKSULEHED teie kodus. Lisasissetulekuta:
a) pensionäridele hinnaalandusega
b) töövõimetuile tasuta
Helistada tel. 494-3147, kl. 4—6 p.l.
VALLY JOHANSON

KAASMAALASED!
Puhastan keemiliselt (steamcleaning) Teie diivanid ja toolid, vaibad seinast seina ja lahtised Teie oma kodus. — Hel. Erik Lokbik 447-9834

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates

Toronto Kalevi lipkonna juubel Eesti Majas

Saalitäis rahvast tähistas skautide veerandsajalist juubelit

Toronto skautlipkond Kalev tähistas möödunud pühapäeval Toronto Eesti Majas pidulikult oma 25. aastapäeva, mis puhul eestlaste ühiskodu suur saal oli lipkonna liikmetest, nende vanematest ja teistest külalistest tulvil. Juubelil meenutati möödunud töörohkeid aastaid ning kinnitati usku ja lootust noortetöö edukaks jatkamiseks ning lipkonda kuuluvate skautide kasvatamiseks ja oma isamaad hindavateks eestlasteks.

Lipkond marssis saali ligemale 80-liikmelises koosseisus lipkonna juhi nskm P. Loite juhtimisel. Poistekolonnni eesotsas saabus ka lipkonna lipp auvalve saatel. Noored sisenesid saali üksuste kaupa — kõige ees väikesed hundud, siis skaudid ja lõpuks vanemskaudid.

Sissemarsil hoolitses marsimuusika eest A. Kuus kandiel.

Lipkond rivistus lava ette ja lipkonna juht nskm P. Loite raporteeris lipkonna vanemale skm E. Kiilaspeale. Järgnesid traditsioonilised tõotussõnad lipkonna vanemalt ja lipkonnalt.

Seejärele süütasid üks hundu, üks skaut ja üks vanemskaut laual olevad küünlad ja noortele pidas sütitava palvuse lipkonna õpetaja nskm A. Taul, kes ühtlasi luges ette ka kuue surma läbi lahkunu nimed, keda mälestati leinaseisakuga. Järgnes skautide tõotuse andmine, mida juhtis nskm. J. Haabniit. Tõotuse andsid „Vambola" rühmast R. Saarna, R. Paju ja E. Spirka, „Viru" rühmast M. Ainsaar, L. Tralla, E. Nippak, A. Moks ja T. Loite ning „Taara" rühmast I. Esken.

Deklamatsiooni „Kalevipojast" esitas skaut S. Martin, mille järgi skm H. Paara esitas „Aastapäeva ringkirja".

Ringkirjas puudutati ideoloogiliselt lipkonna tegevust noorte kasvatamiseks ning mainiti, et kuldmärgid annetati silmapaistva tegevuse eest lipkonna liikmetele Peeter Poolsaarele, Ilmar Kütt'ile, Paul Poolsaarele ja Peeter Paunic'ule. Ringkirja kohaselt määrati aasta kõige parema salga auhind „Taara" salgale, mille koosseisu kuuluvad M. Jõgi (juht), H. Heine, M. Kiik, K. Osso ja I. Esken. Lõpuks avaldati ringkirjas tänu lastevanematele ja kõigile lipkonna sõpradele.

Lipkonna vanem skm E. Kiilaspea andis lipkonna 15 a. teenetemärgid üle nskm Evi Jaagustele ja skm Ivar Nippak'ule. Evi Jaaguste märgi võttis vastu tema poeg.

Järgnes spordiauhindade üleandmine, mille võitjate nimekirja avaldame järgmises „Vaba Eestlases".

Juubelikoondusel austati ka skm H. Paarat, kellel oli täitunud 50 eluaastat.

Talle anti üle pronksist valatud skaudi kuju. Skm. R. Olo luges ette proklamatsiooni, millega mereskautide rühma toetanud skm Silver Kask ülendati „pootsmaniks".

Pikema sisukama aastapäevakõne pidas lipkonna vanem skm E. Kiilaspea, kes selgitas Kalevi lipkonna suuri teeneid meie noorte kasvatamisel ning Kalevist võrsunud juhtkonna panust eesti skautliku liikumise arendamisel. Lipkonna vanem mainis ka, et lipkond on aidanud kaasa Toronto Eesti Maja aktsiate levitamisel ning Kalevil on Eesti Maja saamisel suured teened.

Tervitajate rivi oli pikk. Juubilarile andsid oma paremad soovid üle eskm R. Olo Montreali „Kalevi" nimel, peaskaut skm J. Lepp, kes tervitas ühtlasi Eesti Skaudisõprade Seltsi nimel ja andis üle ümbriku, skm L. Pihlberg vanaskautide „Raudhabemete" poolt, ngdr Linda Valter Eesti Gaidide Malev Kanadas poolt, ngdr Monica Haarman gaidlipkond „Rajaleidjate" poolt koos albumiga, ngdr. Margot Nortmaa ja ngdr Piret Komi gaidlipkond „Põhjala Tütarde" poolt andes ühtlasi üle kingiks nägusa laudlina, peagaid gdr Hilja Kuutma. skm. K. Novek vanaskautide „Leegionärid" pere poolt koos ümbrikuga, Eesti Skautide Maleva Kanadas juht skm S. Kask, Eesti Skautmasterite Kogu Kanadas ja skautüksus Lembitu Maleva poolt skm H. Kivi ja Toronto Eesti Seltsi esimees V. Poolsaar.

Lembitu poisid andsid ühtlasi üle 25 küünlaga ehitatud uhke sünnipäevakringli.

Oli saabunud rohkesti ka kirjalikke tervitusi, mis ette kanti. Pärast tervitusi esitas skaut M. Kiik klaveril ühe Händeli pala ja pärast seda kui lipkond oli uuesti üles rivistatud, ütles lipkonna juht nskm P. Loite lõppsõna, tänades Vana Andrese kogudust, Eesti Maja, perenaisi, kannelda-jat A. Kuusi ja kõiki, kes olid juubelikokkutulekule kaasa aidanud. Tüseda sisuga koondus lõppes skautide hümniga „Eestimaa mu isamaa" ning sellele järgnes ühine kohvilaud.

Neli terroristi vahistati

ROOM — Itaalia politseivõimud arreteerisid Napoli äärelinnas kolm meest ja ühe naise, keda peetakse kaassüüdlasteks Itaalia riigimehe Aldo Moro küüditamisel. Kahtlusalused arreteeriti 25 miili põhja poolt Napolit mererannikul asuvas majas.

Politsei andmetel leiti majast relvi, laskemoona, kaks raadioaparaati ja mitmesugust pahempoolsete kirjandust.

Politseivõimud keelasid Roomas pahempoolsete meeleavalduse, mis oli organiseeritud politsei vastu saja terrorismis kahtlustatud isiku arreteerimise pärast.

Sellele keelule vastasid terroristid äride ja pangaruumide purustamisega ning süütepommide rünnakutega.

Arvatakse, et Napolis arreteeritud kahtlusaluste juurest leitud mitmesugune materjal ja dokumendid võivad viia Moro vangistamiskoha juurde.

Kaks relvastatud turisti tungisid Genuas tänaval kallale tööstur Felice Schiavetti'le ja haavasid teda revolvrilaskudega.

Bandiidid põgenesid sündmuskohalt ja teatasid hiljem politseivõimudele, et kallaletungi operatsioon viidi läbi Punase Brigaadi korraldusel.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine. Töö kiire ja korralik.
H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

INCOME TAX PREPARATION
MARK TUOMOLA, B.A.
191 Eglinton Ave. E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801 — Office tel. 487-5962
Töötanud 1973. a. alates

„Eesti Kodus" veel müümata

6 KORTERIT
2. MAGAMISTOAGA

Rutake, et kindlustada enesele EESTI ÜHISKODUS elamise võimalust

Informatsiooni küsida tel. 281-1792 või kirjutada aadressil:
EESTI KODU, 50 Old Kingston Rd. Scarboro, Ont. M1E 4Y1

EESTI ABISTAMISKOMITEE JUHATUS

SUUR VÄLJAMÜÜK

IITTALA KLAASKAUBAD — regulaarne ladu — 20% hinnalandust
RIIDEMATERJALID ja IITTALA KLAASKAUBAD, milliseid enam ei valmistata — 30—50% hinnaalandust
„CRIMPLENE" 60 TOLLI LAI $3.— YD.

SUOMI-AITTA
ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ◉ TELEFON 483-6650
Avatud: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

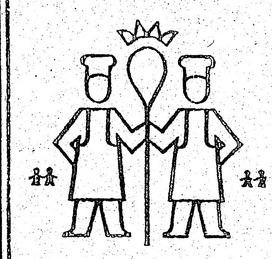

PARKWAY BAKERY
uus asukoht
127 MANVILLE RD.
Unit 14

AVASIME UUE ÄRI 11. APRILLIL
461 QUEEN ST. WEST
FINNISH DELICATESSEN
Tel. 363-7676
Viis ust läänepool Spadinat, Vapaa Sana vastas
TÄHELEPANU: Uued lahtioleku-ajad alates maikuust: esmasp.—neljap. 9—5, reedel 9—7, laup. 8—12
Palume suuremad leiva- ja muud tellimised teha 2 päeva varemalt. Aitäh!

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Mida teevad jahimehed ja kalasportlased

Seltsi talvise kalapüügi hooaja viimasel võistlusel tuli esimesele kohale E. Hõlpus 4 naela ja 14 untsilise haugiga. Seega E. Hõlpus kaitses East York Trophies poolt väljapandud rändkarikat 1978. aastal. Teisele kohale tuli H. Arro, kolmandaks E. Martinson, järgnesid E. Harilaid ja M. Veskimäe.

Sel aastal on jahimeestel vajalik tutvuneda uute relvaseadustega, mis osalt jaanuarist algasid, osalt 1. juunist maksma hakkavad. Vastavalt uue seaduse paragrahvile, mis esimesest jaanuarist maksma hakkas, on iga kodanik kohustatud alljärgnevalt toodud kuulipüssi registreerima. Need on: kõik poolautomaat kuuli püssid mille raud on lühem kui 18½ tolli. Allpool nimetatud tulirelvi ei tohi edaspidi enam jahil kasutada: Ruger Mini Carbine, Baretta BM 69, Cetme Sport Auto Rifle, Armalite AR-180, Universal M1000 Carbine, National Ordnance M-1 Carbine, M-1 Tanker Garand, Universal 1003 Auto loading carbine.

Seltsi liikmed, kes omavad ülalmainitud kategooriasse kuuluva tulirelva, palutakse teatada seltsi sekretärile tel. 425-9978. Informatsioon on vajalik Canadian Wildlife Federation Firearms Legislation Committeele edasi andmiseks, kes omakorda püüab teha kõik võimaliku ülalnimetatud tulirelvade omajate huvide kaitseks. Kui on küsimusi seoses uute relvaseadustega, palutakse neid esitada jahi ja tulirelva alal M.N.R.'s poolt tunnustatud instruktor E. Saar'ele tel. 425-9978.

Seltsi juhatus soovitab neil seltsi liikmetel, kellel on 1978. a. liikmemaks maksmata ja soovivad O.F.A.H. $200.000 kindlustust jahil ja kalal juhtuvate õnnetuste vastu, pikendada seda 1978. aastaks ja liikmemaks lähemas tulevikus ära maksta.

Palutakse seltsi liikmetel teadmiseks võtta, et tänavu tuleb kindlustust uuendada aprilli kuul.

JUHATUS

Teadaanne

Eesti Pensionäride klubi Torontos korraldab filmi õhtupooliku teisipäeval, 2 mail kell 2 p.l. Eesti Maja keskmises saalis. Sissepääs 1 dollar kulude katteks. Kõik teretulnud!

JUHATUS

HOOLITSEGE SELLE EEST, ET TEIE LAPS OLEKS IMMUNISEERITUD HAIGUSTE VASTU.

Allpool kirjeldame, mida teeb Ontario teie abistamiseks.

Üle 25 protsendi meie lastest ei ole immuniseeritud kui nad kooli lähevad. See ei ole mitte ainult üllatav vaid see on ka ohtlik, kuna viimaste kuude jooksul on märgata difteeria, läkaköha ja teetrite arvu suurenemist.

Ontario tervishoiuministeerium võimaldab vaktsiini, et immuniseerida difteeria, lastehalvatuse, läkaköha, teetanuse, leetrite, mumpsi ja punetiste vastu. Teie Ontario Health Insurance Plan (OHIP) maksab arstidele süstimise eest.

Immuniseerimine võib päästa elusid ning see on kiire ja kerge.

See on teie tülesanne hoolitseda selle eest, et teie lapsed oleksid kaitstud. Viige nad kohe oma perekonnaarsti juurde või laske nad immuniseerida kohalikus tervishoiuasutuses.

Nüüd on saadaval tasuta broshüür, kus näidatakse, milliste haiguste vastu ja millistes eluaastates teil tuleb oma lapsi immuniseerida.

Kirjutage juba täna broshüüri „Immunization is Your Responsibility" saamiseks:

Health Resource Centre
Communications Branch
Ontario Ministry of Health
Hepburn Block, Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 1S2

Dennis Timbrell,
Minister of Health

William Davis, Premier

Province of Ontario

Ines Horton-Kirsimägi ameerika ajakirja toimetajaks

New Yorki asuvad elama Chicagost Ines Horton-Kirsimägi abikaasa ja lastega. Ta abikaasa võttis vastu uue koha ja tuleb siia ajakirja „Working Women" toimetaja ja väljaandjana.

Ines Horton on dr. E. Kirsimägi tütar. Chicagos elades olid Hortonid Eesti Maja liikmed ja tegelased majas töötavas segaabielulistе grupis. Nende lapsed käisid sealses eesti koolis ja tegutsesid kaasa rahvatantsutrupis.

VES

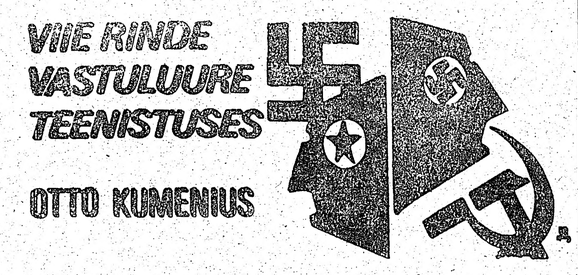

40.

HELLA WUOLIJOKI

Ma ei saa kunagi unustada Hella Wuolijokit, kes „varjas" Irja Nuortevat ja kelle tabasin tema kaitsealust vahistades. Ülekuulamisel see „suur" kirjanik ja kommunist muutus normaalseks väikeseks inimeseks. Ülekuulamise järele ta ütles minule: „Kuule sina poisiklutt, ma ei saa seda kunagi unustada mida oled mulle teinud, sa saad seda veel oma nahal tunda!" Ma ei võtnud neid sõnu kuigi tõsiselt — see ei olnud esimene ähvardus mu töös. „Suured sõnad ja lopsakas liha ei aja suud lõhki", vastasin samal viisil ja Hella viidi ära. Aga mõne aasta pärast, kui olin juba Hispaanias, oli mul põhjust seda meenutada.

Töötasime abikaasaga oma Barcelona äris. Need olid meile mõlemale rasked ajad. 1950. aastal sõlmisin tutvuse ühe hispaanlasega, kes rääkis, et ta on ärimees. Kohtusime sageli äriasjus ja saime headeks sõpradeks. Kutsusin teda mitmel korral oma kodusse, aga ta keeldus alati mingisugusel põhjusel. Umbes 6—7 kuulise tutvuse järel saabus ta oma algatusel minu ärri ja ütles, et ta sooviks tulla minu juurde õhtusöögile, kui see kuidagi sobiks. See sobis muidugi hästi. Jõudes pärast sööki kohvi ja konjaki juurde tunnistas võõras, et ta ei olnudki ärimees nagu oli rääkinud. Ta oli hoopis Hispaania peastaabi vastuluureosakonna teenistuja ja oli oma ülema korralduse sõlminud minuga tutvuse. Nüüd oli tema kohus teatada, et minu kohta oli Soomest kolm korda saabunud teade, mille järgi olin Nõukogude Liidu spioon Hispaanias. Ma ei oleks kunagi võinud ettekujutada, et minust võidakse rääkida midagi nii skaandalset. Ütlesin seda ka oma võõrale. Olin kasutanud kogu oma elu teenides Soomet, isamaa vabadust ja seda vabadust kaitsnud sõjaväge.

„Hea, sõber, katsun sellega leppida", ütles minu hispaanlasest sõber. „Me oleme täpselt uurinud kõike sinu tööd ja tegevust ja nüüd on minul volitus öelda, kes see isik on, kes on vastutav sind puudutavate süüdistuste eest. Teadete taga on proua Hella Wuolijoki. Üks soomlasest jurist on saatnud proua süüdistuse edasi Hispaania Stokholmi saatkonda. Hispaanlaste ametivõimude kirjades oled siiski puhtam kui puhas. Sinu eest on andnud tagatise Rootsi peastaap ja me peame ainult kahjatsema, et sind puudutav süüdistus on meile esitatud ja toimetatud ametlikku teed mööda."

Tõstan mütsi nende hispaanlastest ametnike ees, kes oma asju ajavad sel viisil. Minu juhtumil nad ei lasknud mind üksnes rahulikult oma tööd jätkata, vaid teatasid ka, kes oli selle alatu süüdistuste esitaja.

Külastades mõne aasta eest Soomet, otsisin üles mõned neist süüdistajaist, kes mind nähes kuidagi ei rõõmustanud. Mõned siiski on palunud andeks, et nad on minu kohta valeandmeid esitanud ja levitanud.

LÕPP

Abi tagakiusatuile

EKN-u kevadine üldkoosolek 6. mail

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas juhatusel oli möödunud nädalal läbirääkimine Kanada esindajatega Helsingi deklaratsiooni põhimõtete kaitseks hiljuti moodustatud rahvusvahelises juristide komitees adv. Joseph Pomerant'iga. Läbirääkimisteks külastas J. Pomerant Eesti Maja. Nagu adv. J. Pomerant, kes on Toronto üks tuntumaid kriminaaladvokaate, seletas, on selle komitee (Helsinki Accords Legal Defence Committee) eesmärgiks juriidilise abi andmine inimõiguste kaitseks Nõukogude Liidus ja teistes Ida-Euroopa riikides ning Helsingi deklaratsiooni põhimõtete vastaselt tagakiusatud või vangistatud dissidentide juriidiline abistamine. Komitee, mis on eraalgatuslik, on veel organiseerimisjärgus ja Kanadast tuleb veel üks teine jurist selle komitee liikmeks.

EKN juhatus otsustas adv. J. Pomeranti varustada materjalidega Eestis toimunud tagakiusamiste ja vangistamiste kohta ning tema ja rahvusvahelise komitee kaasabil selgitada, mida on võimalik teha Eestis kannatanute abistamiseks. Selleks jätkatakse kontaktipidamist adv. J. Pomerantiga.

Kuna Vana Andrese kiriku 100-aasta juubeli jumalateenistusest valmistatud CBC film, mida näidati ülekanadaliselt, esitas hästiõnnestunult nii eestlaste kirklikku elu kui ka rahvuslikke taotlusi, saatis EKN esimees U. Petersoo filmi lavastajale Garth Goddardile tänukirja filmi eest.

Tänukiri saadeti ka Vana Andrese kiriku õpetajale A. Taulile juubelijumalateenistuse rahvuslikult sisustamise eest.

Juhatus konstateeris Ottawas toimunud järjekordse Balti Õhtu head kordaminekut ja avaldas EKN abiesimehele Ottawas W. Pentile oma tänu Balti Õhtu ettevalmistamise töö eest. Hästi õnnestus ka Vabariigi aastapäeva puhul korraldatud väliskülaliste vastuvõtt, millest osavõtt oli suurearvuline nii kaasmaalaste kui väliskülaliste osas.

EKN kevadine üldkoosolek, mis on ühtlasi praeguse koosseisu viimaseks koosolekuks, otsustati pidada laupäeval, 6. mail.

Koosoleku päevakorras on üks ettekanne, tegevuse ülevaated ja tegevuskavalised küsimused. EKN põhikirja ex officio liikmete kohta käiva sätte põhjal arvati EKN ex officio liikmeks EELK Kanada praost Oskar Puhm, kes selleks andis oma nõusoleku.

EKN poolt otsustati osa võtta kahest lähemal ajal toimuvast rahvusgruppide vahelisest nõupidamisest — 21. ja 22. aprillil peetavast mitmekultuurilisuse ja Kanada ühtluse konverentsist ja 29. aprillil seitsme rahvusgrupi poolt korraldatavast seminarist teemal „Poliitika ja kolmas jõud Kanadas". Seminarist kutsutakse osa võtma ka Kanada kolme erakonna esindajad.

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

Rahuaegsed laagripäevad kirjandusteose ainena

Peeter Lindsaar, Värska. Romaan. EKK, Lund 1977. 238 lk.

Peeter Lindsaar on suure visadusega jäädvustanud eesti rahuaegset sõdurielu. Kuuenda raamatuna ilmus „Värska", kus kirjanik jõuab 1933-aastate sündmusteni. Kuigi autor on teose ise romaaniks nimetanud, on seda õigem pidada tänapäevase mõiste kohaselt olmekirjanduslikuks või veelgi enam memuaarteoseks, kuna autori teisik esineb ja näeb seal elu ilmselt kirjaniku enesena ta ohvitseripäevadel.

Pagulaskirjanduses on ilmunud mitmesuguste teemadega raamatuid, Lindsaar on seni ainsana sattunud hukkamõistu alla, kuna ta oma läbini isamaalaslikest tunnetest tulvil teoses olevat solvanud eesti ohvitseri, see on ka iseennast. Võib-olla asus nii mõnigi uue osa juurde nüüd suurema huviga, et näha õieti kuidas need eesti kutselised ohvitserid elasid.

Lugejad peavad aga üsna peatselt pettuma, leides, et see elu oli väga ükskõikne, ilma vahelduseta, kus polnud midagi mis võinuks saada teost läbivaks intriigikski.

Ka vahekord viimastest osadest tuttavaks saanud naistegelasega on nii platooniline ja harv, et meenutab Dante vahekorda Beatrice'ga. Raamat on koos isiklikest tunnetest, looduse ja ümbruskonna inimestega kokkupuuteist ning tähelepanekuist, pikkadest lehekülgedest, mis täidetud dialoogidega, kus lastakse mitmeil omi seisukohti avaldada, ilma et ütlejaist olnuks antud midagi iseloomustavat. Nii saab teost vaadelda kui Värska laagrimaailma ja Petseri kirjeldusi, väikse vahehüppega Tallinna laulupäevale, mis kõik on nähtud leitnant Rosenthali kaadriohvitseri silmade ja tunnete kaudu.

Ilma selle loojale subjektiivse lisandita olnuks ainest saanud populaarteos, kus käsitletakse rahuaegse eesti sõjaväe suvelaagri elu ja tegevust.

Rahuaegne sõdurelu oli tegevusetu. Ajateenijad lugesid päevi mil sõjaväest vabanevad. Kaadriohvitsereile oli see aga püsiv elu ja pidi pakkuma nii isikliku elu kui ka teenistusalase tööväljа. Kitsas, isoleeritud Värska laagris oli välismaailm kõigi oma meeleoluliste vaheldustega kaugele jäänud ja loodust armastavale Rosenthalile pakkus ümbruses avastusretkete tegemine, setude elutavadega tutvumine meelelahutust (millest muide K. Ast-Rumor oma memuaarides on varem põhjalikumalt kirjutanud).

Autor on isegi teadlik olnud oma aine „elutust" laadist. Ta on sinna põiminud naljalugusid, aga need pole saanud teose orgaaniliseks osaks. Ilmselt on märgata ruttamise jälgi. Korvamaks pingeta sisu, on ta sinna lisanud arvukaid rahvusliku sisuga arutlusi ja ettekandeid, millest ilmneb eesti ohvitseri isamaalik tunnetus. Millegipärast toob P. Lindsaare „Värska" meelde itaallase Dino Buzzati mõnikümmend aastat tagasi ilmunud „Tatarkõrbe", romaani samalaadilisest sõjaväepunktist ja selles elavaist ohvitseridest, kuid autor oli suutnud seda kirjeldada sellise keskendatusega, psühholoogilise arengutihedusega, et sest oli saanud peagu põnevusromaan.

Võib-olla kujunenuks ka „Värska" suurema huviga loetavaks teoseks, kui autor katsunuks näidata nende noorte ohvitseride psühholoogilist kaadriohvitseriks saamist, kus laagriümbrus jäänuks ainult taustaks.

Praegu on aga laagrist ja selle ümbrusest tahetud teha teose keskne objekt.

P. Lindsaar on oma suurel ülesandel, eesti rahuaegse sõjaväe elu kirjeldamisel astunud samm-sammult läbi selle pika arengutee, noorsõdurist kutselise ohvitserini. Kuigi viimase kõitega seoses on märgitud, et see on seeria viimane, võiks ta ilma raskusteta seda ainet veel mitme teosega rikastada minnes läbi „vaikiva ajastu" mõjutuste ja vastukajade sõjaväes kuni katastroofini, mis selle ajajärgu lõpetas ja mehed pani relvaga rindejoontele. Eesti sõjaväes sama elu kaasaelanuile on neis mõndagi lähist ja huvipakkuvat ning mälestusi elustavat.

HANNES OJA

TÄIELIK RINGREISIDE JA REISIDE KORRALDAMINE

SKYTRAIN LTD.

2656 DANFORTH AVE., TORONTO M4C 1L7
KÕIKIDEKS REISIVAJADUSTEKS JA FINNCHARTER RESERVATSIOONIDEKS HELISTAGE
BERT KIVIMÄKI
Räägitakse eesti keelt **690-4922**

Kanada vanim rahvatantsu rühm

Vancouveri rahvatantsijad esinenud 30 aasta jooksul 500 korda

Eestlastel Kanadas on alati olnud suur tung tutvustada oma maad, rahvast ja kultuuri oma mitteeestlastest kaasmaalastele. See tung on alati käsikäes käinud vajadusega oma kultuuri meeles pidada ja seda ka tutvustada teistele eestlastele, eriti noortele. Selle tungi tulemusi oli juba näha 1948. a. hilissuvel Vancouveris, mil Vancouver Folk Society kavatses pidada Folkfest'i, kuhu olid kõik kohalikud rahvusgrupid kutsutud esinema.

Eestlased tahtsid muidugi ka esineda ja Veera Õunapuu, kes oli hiljuti Inglismaalt saabunud, kogus neli paari tantsijaid kokku. Saksamaalt oli metsatööle tulnud Ray Mikk, kes hakkas rühma akordionil saatma. Peale mõne harjutuse esineti suure eduga Folkfest'il.

See oli esimene kord Kanada (ja võimalikult isegi Põhja-Ameerika) eestlaste ajaloos kus eesti rahvatantsijad esinesid mitte-eestlastele.

Ray Mikk ja Veera Õunapuu on kindlasti rohkem eestluse säilitamiseks tejnud kui paljud, kelle nimed on ülemaailmselt tuntud. Kuigi rühm on Vancouveri Eesti Seltsi allorganisatsioon, on rühm Seltsist vanem. Rühma koosseis ja suurus on vaheldunud, aga kui on vaja olnud Eesti nime tutvustada, tõi Veera Õunapuu alati rühma välja.

Mõnedki uued tantsijad pidid esimesel harjutusel kannatama, kuna õpetus oli alati eesti keeles, aga kõik õppisid suure kiiruga tantsimise kõrvalt veel eesti keele ära.

Nende kahe juhi suure töö eest on terve Vancouveri ühiskond Veera Õunapuule ja Ray Mikk'ule tänulikud.

Kanada vanimast rühmast on läbi käinud vähemalt kolmsada tantsijat. Mitmete praeguste tantsijate vanemad tantsisid varemalt kunagi selles rühmas. Veera Õunapuu võttis XIII Lääneranniku Eesti Päevade rahvatantsu üldjuhi ülesanded enda peale, ning seetõttu ei jatkunud tal enam aega rühma juhtimiseks. 1975. a. saadik on olnud rühma juhiks endine Toronto „Kungla" tantsija Mikk Peek. Kõige tähtsamat kommet rühma harjutustel ei ole unustatud: kõik õpetus on edasi eesti keeles, kuigi kõik tantsijad ei ole eesti päritoluga.

Rühm on oma kolmekümne aasta jooksul tagasihoidlikult arvestades esinenud vähemalt 500 korda.

Tähtsamate esinemiste hulgas on olnud ettekanne tolleaegsele printsess Elizabeth'ile ja esinemised 1974. a. maailmanäitusel Spokane'is ja ESTO '76 raamides Baltimore linnasüdames. Rühm on esinenud üle lääneranniku ja kõikidel Lääneranniku ja Ülemaailmsetel Eesti Päevadel. Rühm on kolmekümne aasta jooksul ka igal Folkfest'il esinenud. Isegi 1978. a. Folkfest'ile võimsas Queen Elizabeth teatris, 6. mail k. a., on rühm esinema kutsutud valikvõistluse alusel.

Rühm on ka tegutsenud laiahaardelise kultuurorganisatsioonina. 1977. a. korraldati rahvatantsu õppelaager Eesti Seltsi „Mäeotsa" maadel. On olnud esinemisi ka televisioonis ja kohvikõhtutel kus on tutvustatud eesti rahva kombeid, -riideid ja -tantsu.

Alates 1976. a. on rühm üle võtnud traditsioonilise kevadballi korraldamise. Tänavu peetakse ball erilise pidulikkusega Vancouveri eeslinnas, tuhande meetri kõrguse Grouse Mountain'i tipus asuvas saalis, kuhu tuleb üles sõita gondoolaga. Mäe otsast on haruldane vaade linnale. Rühm esitab ise eeskava ja külalisesinejateks on ansambel „Kaja" Portland'ist ja Seattle'i rahvatantsijad. Kõik on 13. mail teretulnud, eriti väljastpoolt külalised, nautima rahvatantsijate kolmekümne aasta töö vilja.

wml

RESERVEERIGE AEGSASTI!

FINNCHARTER LENNUD 1978

SOOME — Koduselt Finnair'i tiibadel Soome

	LAHKUMINE	SAABUMINE	KESTVUS	VIIMANE RESERVATSIOONI PÄEV	HIND
TORONTOST	20. JUUNI	13. JUULI	23 PÄEVA	5. MAI	$474.00
	21. JUUNI	20. JUULI	29 PÄEVA	5. MAI	$474.00
	11. JUULI	9. AUGUST	29 PÄEVA	26. MAI	$474.00
	2. AUGUST	23. AUGUST	21 PÄEVA	16. JUUNI	$474.00
VANCOUVERIST	13. JUUNI	3. AUGUST	51 PÄEVA	28. APRILL	$488.00
	21. JUUNI	18. JUULI	27 PÄEVA	5. MAI	$488.00
	6. JUULI	27. JUULI	21 PÄEVA	19. MAI	$502.00

TINGIMUSED:

- Torontost sõita soovijail tuleb lennupileti reserveerimisel maksta sisse $60.00, Vancouverist sõita soovijail $70.00. Sõidust loobumisel ei maksta seda summat tagasi.
- Reservatsiooni sissemaks sisaldab summa loobumiskindlustuseks, mille kohta reisijal tuleb küsida tunnistus oma reisibüroolt.
- Koha reserveerimine teha vähemalt 45 päeva enne sõitu ja lõpposa hinnast maksta vähemalt 45 päeva enne sõitu.
- Sõidukavatsusest loobumisel vähem kui 45 päeva enne ärasõitu reservatsiooni sissemaksu ei tagastata. Loobumisel 45—35 päeva enne ärasõitu peetakse samuti reservatsiooni sissemaks, juhul kui asendatakse teise reisijaga. Muul juhul peetakse kinni kogu pileti hind.
- Küsige täpsed reservatsiooni- ja loobumistingimused oma reisibüroolt.
- Sülelaste (alla 2 aasta) piletihind on 10% vastavast täiskasvanute hinnast.
- Pileti hind ei sisalda Kanada õhusõidumaksu, $8.00, mis tuleb maksta eraldi. Sülelaste piletelt ei tule seda maksu maksta.
- Kõik lennud tehakse Finnair'i või Kar-Air'i DC-8 lennukeil.
- Kõik lennud on Kanada Õhuvalitsuse poolt heaks kiidetud.

RESERVEERIGE ENDILE KOHAD VÕTTES ÜHENDUST MÕNE MEIE JÄRGMISE ESINDAJAGA

FINNCHARTER!

Tel. (416) 362-2323

RESERVEERIGE MEIE KAUDU KÕIKIDELE ÜLALPOOL MAINITUD LENDUDELE!

HELISTAGE **KOHO TRAVEL** TELEFON (416) 485-9437 või AINO KAING, 757-5080

191 Eglinton Ave. E. Toronto, Ontario M4P 1K1

KORRALDAME HOTELLIDE RESERVATSIOONE, AUTODE RENTIMIST, RINGSÕITE (SIGHT-SEEING TOURS)
Ontario Provintsivalitsuse poolt loaga varustatud.
Litsentsi nr. 1141985.

SEDA KÕIKE ON VÕIMALIK RESERVEERIDA AINULT ÜHE TELEFONIKÖNEGA.

KORRALDAME VIISASID JA PASSE.

Tehke reservatsioonid ülalnimetatud lendudele otse meilt!

TORONTON SUOMALAINEN OSUUSPANKKI
TORONTO SOOME ÜHISPANK
Telefon 486-1533
191 EGLINTON AVE. EAST, TORONTO M4P 1K1
Korraldame viisasid ja passe. — Reisibüroo litsentsi nr. 1312993

Võitlus vähktõve vastu

Vähktõbi uurimine on kulukas. Elektrooniline mikroskoop maksab 50.000 kuni 95.000 dollarit. Ultra-tsentrifuug, mis on varustatud rootoritega maksab 20.000 dollarit ning pea-keha „scanner" 200.000 ja 700.000 dollari vahel, kinnitab Canadian Cancer Society kampaania juhataja Fred Sgambati.

Uurimistöö mida finantseerivad ühingule antud rahva panused, vajab ka uusi ehitusi uurimiskeskuste rajamiseks.

Täisajaga töötavatele teadlastele, laboratooriumide tehnikutele ja abilistele tuleb maksta palkasid. Samuti tuleb osta materjale ja varustust," ütleb Fred Sgambati, kes on ültduntud C. B. C. spordisündmuste kommentaator.

„Aprill on Canadian Cancer Society kampaania kuuks. Ilma kanada rahva suuremeelsete annetuste ei oleks meil võimalik vähktõbe uurimist toetada. Samuti ei oleks ühingul võimalusi jatkata oma programme inimeste informeerimiseks ning vähktõbesse haigestunute teenimiseks," jatkas ta.

1978. aasta toetuste kogumise kampaania kestel on peaõhk pandud aktsioonidele — aktsioonidele kuidas ennast kaitsta vähktõbe vastu ja aktsioonidele kuidas kaitsta teisi vähktõbe uurimiseks antud annetustega.

„Iga Canadian Cancer Societyle antud dollar rakendatakse käiku kolmel viisil," ütleb kampaania juhataja. Esimene osa programmist — uurimistöö toetamine — on üldiselt tuntud.

„Teine — kasvatustöö — tuleb käsitamisele rahva ja professionaalsetest seisukohtadest.

Ühing teeb kogu Kanada ulatuses kasvatustööd, mille eesmärgiks on selgitada vähktõve avastamist varases staadiumis, mis annab võimaluse õige ravi kasutamisel paranemiseks. Rõhutatakse ka vähktõvest hoidumist. Esialgsete sümptoomide avastamine meeste ja naiste poolt aitab vähendada inimlikke kannatusi ja suuri ravikulusid. Ühingu filmid, publikatsioonid ja nõupidamised annavad arstidele ja teistele haigusega tegelevatele isikutele edasi uudiseid vähktõve kohta.

„Vähktõve patsientide heaks on juba palju tehtud nende transporteerimisega ning nende külastamisega kodudes ja haiglates," ütles Fred Sgambati. Seda tööd on võimalik toetada ainult kanada rahva suuremeelsete annetuste abil kui inimesed suhtuvad soojalt meie annetuste kogumise kampaaniale aprillis.

Kunstnik Ida Adamson 80-aastane

Cupertinos, Kal. sai 18. märtsil 80-aastaseks kunstnik Ida Adamson, n-na Estam, pärit Pärnust. Juba lapsena osutas juubilar taidealast talenti. Pärnu Tütarlaste Gümnaasiumi lõpetamise järele kavatses ta astuda Moskva Kunstiakadeemiasse, mis aga Vene revolutsiooni tõttu nurjus. Siirdunud Tartu astus ta seal Kõrgemasse Muusikakooli, mille lõpetas 1927 klaveri alal, jäädes kooli juurde klaveriõpetajaks.

Ida Adamsoni kui muusikaõpetaja käte alt on läbi käinud rida eesti muusikaelu juhtivaid tegelasi, nagu Ed. Tubin, Ed. Oja, Olav Roots, Leo Virkhaus jt. Muusikakooli lõpetamisega üheaegselt astus juubilar Kunstikooli „Pallasese", olles V. Ormissoni, A. Vabbe jt. õpilaseks. Taidurina sai ta Eestis tuntuks realistlik-akadeemilises stiilis portretistina. Samal ajal äratas ta tähelepanu pliiatsi- ja tushijoonistuste tehnikas peenenüansiliselt viimistletud sürrealistlike töödega. Kahe muusa soosikuna moodustus I. Adamsoni loomingus huvitav süntees: ta inspiratsioon süttib tihti muusikast. Juubilar esines Eestis arvukail „Pallase" kui ka Kujutavate Kunstide Sihtkapitali Valitsuse näitustel.

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower.
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS & PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

Aidake kaasa
„VABA EESTLASE"
levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele.

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

„Eesti Filatelist" auhinnati

„Eesti Filatelisti" toimetaja Elmar Ojaste teatab Göteborgist Rootsist, et „Eesti Filatelist" on saanud Shveitsis, Lugano linnas, kus toimus rahvusvaheline filatelistliku kirjanduse näitus, kolme numbri eest perioodika klassis kõige kõrgema auhinna — vermeilmedali.

Esimese tunnustuse sai „Eesti Filatelist" 1974 aastal Rootsis seal peetud rahvusvahelisel suurnäitusel „Stockholmia", kus oli välja pandud nr. 12—15. Selle väljapaneku eest sai ta hõbemedali ja sinna juurde kuuluva tõend-diplomi.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 13. aprillil 1978 — Thursday, April 13, 1978

KIREV MAAILM

WASHINGTON — Endine Minnesota advokaat pole maksnud tulumaksu pärast 1968-ndat aastat ja ütleb, et teised ameeriklased peaksid seda sama tegema. Drexleri süüdistati föderaalkohtus, kuna ta polnud täitnud tulumaksu lehti mitmel aastal. Ta sai kohtus siiski õiguse kuna žürii leidis, et Ameerika Ühendriikide Internal Revenue Service'il pole üldse õigust maksude kogumiseks. Ta ütles, et inimesed ikes teavad oma õigusi, ei satu kunagi raskustesse lisades, et Kongressi 16-es seaduse parandus-ettepanek andis riigile küll õiguse kodanike tulumaksustamiseks, aga seda õigust ei saa edasi anda Internal Revenue Service'ile.

VARSSAV — Poola kohus mõistis vanglasse kaks sovhoosi sigade toitjat, kes polevat oma tööd küllalt hoolikalt teinud, mistõttu 232 noort siga surid. Sovhoosi direktorile mõisteti kolm ja seakasvatuse eksperdile kaks aastat vangistust koos rahalise karistusega, mille suurus on kokku 14.300 dollarit. Sigade surma oli põhjustanud kütmata ruumid ja koristamata sõnnik. Sigade surm aga olevat põhjustanud ulatusliku sealiha puuduse kodutuful, ütles kommunistlik ajaleht.

MANILA — Sõjaväe ametnikud ütlesid, et üks Filipiini mereväe sõdur, heitis granaadi bussi, mis oli inimesi täis. Viis said surma ja 14 raskesti haavata, kaasaarvatud naised ja lapsed. Ametnikud ütlesid, et sõdur Ederline Lacsina oli arvanud, et mõned neist 51-st sõitjast olid kommunistliku New People's Army liikmed.

MÜNCHEN — Umbes 3,5 miljonit lääne-sakslast käivad korrapäraselt saunas oma tervist korras hoidmas. See arv tuli ilmsiks nädalalõpul Bayeris peetud arstide kongressil. Kongressil tõdeti sauna tervistavat mõju, mis tulenevat sellest, et see karastab keha ja takistab külmetushaiguste nakkamist.

TORONTO — Serbia ajaleht Torontos teatab, et Jugoslaavia kommunistliku partei esindajaid leidub 100 kommunistlikus parteis ja 450 noorteorganisatsioonis maailmas. Üksi Prantsusmaal on Titol 7000 agenti, kes vaatlevad ja jälgivad serblastest immigrantide elu, kuid kes aitasid kaasa ka Prantsuse kommunistlikule parteile viimaste valimiste puhul.

NEW YORK — Aedvilju võite kasvatada ka siis, kui teil aeda ei ole. Neid võib küllalt edukalt kasvatada köögis või toa aknalaudadel, kinnitab ajakiri „Moneysworth". Õpetust selle kohta annab väike käsiraamat, mida saab tellida aadressil: Fair-Mail, P.O. Box 746-S, Plainfield, N.J. 07661.

NEW YORK — Ameerika Ühendriikides ilmus prof. Josef Kalvoda uus raamat „Czechoslovakia's Role in Soviet Strategy" (Tshehhoslovakkia osa N. Liidu strateegias). Raamatu järgi nõukogude teoreetikud usuvad, et kui „rahulik" võimu ülevõtmine õnnestus kommunistidel tehniliselt arenenud tugevate demokraatlike traditsioonidega Tshehholavakkias, siis pole ühtki põhjust mitte uskuda, et sama strateegiat ei saaks kasutada läänes. Uurimus näitab, kuidas N. Liit kasutas Tshehhoslovakkiat proovikivina oma spionaazhi tegevuses, propagandas ja rahvusvahelises poliitikas.

REGINA — Kapral Russ Phillips jalutas tagurpidi 68,3 miili, aga tal ei õnnestunud senist maailmarekordi ületada, mis on 80 miili 24 tunnis. Phillips teenis „jalutuskäiguga" 1.500 dollarit, mis läheb sõjaväepolitsei pimedate fondi. Ta käis 683 korda ringi ümber oma kasarmu sooviga, et saaks oma nime Guinness rekordite raamatusse.

Eestlane juhib Venetsueela suurettevõtet

Harry Männil 700 miljoni dollarilise läbikäiguga firma president

Torontos viibis möödunud nädalavahetusel Venetsueelas Caracases asuva suurettevõtte ACO S. A. president Harry Männil, kes Sheraton hotellis antud õhtusöögil andis kokkukutsutud paarikümnele eestlasest külalisele kokkuvõtliku ülevaate Lõuna-Ameerikast, Venetsueelast, oma firmast ja isiklikust karjäärist. Suurfirma töötab kaubanduslikul ja tööstuslikul alal ning selle aastane läbikäik on üle 700 miljoni dollari, mis kinnitab, et tegemist on rahvusvaheliste mõõtmete suurettevõtetega. Ettevõte tegeleb auto- ja põllutööriistade alal ning metallitööstusega ning kogusummas on selle teenistuses umbes 5500 inimest.

Harry Männil mainis Lõuna-Ameerikat ja Venetsueelat kirjeldades, et seda maailmanurka vaadeltakse ikka veel valest vaatevinklist ja arvatakse, et see on sambade ja karnevalide maa. Sellest aspektist asjale lähenemine on vale, kuna Lõuna-Ameerika on noor ja elujõuliselt uute eesmärkide poole pürgiv kontinent, kes võib tulevikus kaugele jõuda.

Harry Männil tõstis eriti esile, et Ameerika Ühendriigid ei ole seni veel Lõuna-Ameerika õiget sisu ja olemust taibanud.

Eriti suure tulevikuga maaks peab Harry Männil oma praegust kodumaad Venetsueelat, kus on veel praegugi palju pakilisi probleeme, kuid riik teeb pidevalt edusamme. Venetsueela suuremaks rikkuseks on õli, kuid seal leidub ka teisi väärtuslikke maapõuevarasid. Costa Rica kõrval on Venetsueela teine Lõuna-Ameerika riik, kus valitseb täielikult demokraatlik süsteem. Rahvastiku koosseis on väga kirju, kuna pärast Teist maailmasõda saabus siia Euroopast palju immigrante, kes kiirendasid oma teadmistega, oskustega ja ekspertlike kogemustega riigi üldist arengukäiku ülesmäge sammumisel.

HARRY MÄNNIL

Kuid kes on siis Harry Männil?

On ta mõni muinasjutuprints, kelle naeratav saatus on viinud Stokholmi pagulaspõlve väikesest kambrist üleöö maailma suurettevõtte juhiks ja presidendiks?

Või on ta majanduslik ja äriline geenius, kes oma oskustega, talendiga ja visa tööga nii kaugele on jõudnud? Harry Männili eluloога lühidalt tutvudes võib kinnitada, et viimane oletus on õigem.

Harry Männil on sündnud Tallinnas ärimehe perekonnas ning on praegu 58 aastat vana, kuid tema hoiakus on veel palju sportlikult treenitud keha nooruslikku rühti. Ta lõpetas Tallinnas Gustav Adolfi gümnaasiumi ja hakkas õppima Tartu ülikoolis majandusteadust. Sõda tõmbas sellele kriipsu peale ja 1943. aastal põgenes ta Soome, kus õppis pooteist aastat ülikoolis kuid siirdus siis edasi Rootsi, kus lõpetas 1943. aastal Handelshögskola. Kavatses edasi õppida magistri kraadi saavutamiseks, kuid siis sai ta teada, et Venetsueelas otsib suurem eestlaste juhtimisel töötav ettevõte ACO S. A. noori majandusteadlasi juhtivatele kohtadele. Ta kandideeris ja oli üks neist neljast, keda 60 kandidaadi hulgast välja valiti.

Ja nii algas Harry Männili elus 1964. a. uus periood, mis on viinud teda rahvusvahelise suurettevõtte kõige kõrgema juhi positsioonile.

Kuid mis ettevõte on ACO S. A. ja kuidas pääsesid eestlased selle juhtkonda? ACO S. A. on ühe kohaliku saksa ettevõtte järglane. See ettevõte oli rajatud juba 1814. aastal ning tegeles eksportdiga ja impordiga. Hitleri toetajana firma sattus musta nimekirja omanikelt nõuti uute partnerite juurde võtmist. Nüüd tuli mängu Ühendriikidest Aluminium Co. of America, kes ostis ära osa sellest firmast ja saatis koha peale firmat organiseerima eestlase Albert Tattar'i, kellel oli firma esimeses faasis suur osa edendada.

Albert Tattar tõi firma juurde ka teisi eestlasi ja kui ettevõte läks hiljem lõhki, jäid kõik eestlased ACO S. A. poolele.

Albert Tattar läks juba kümme aastat tagasi erru kuid firma juures tegutsevad eestlastest peale Harry Männili veel juhtivatel kohtadel Arnold Orav, Ilmar Island ja hr. Malvet.

„Meie ettevõte on tänapäeva moodsamaid firmasid Lõuna-Ameerikas", mainib Harry Männil. „Olen ettevõtte juhina ajanud liberaalset poliitikat, kuna sellest oleneb ettevõte edu, sisemine omavaheline koostöö ja ettevõtte hea käekäik.

Suurem osa meie ametnikest on firma aktsionärid, isegi minu autojuht on aktsionär.

Ei saa unustada, et meie firma on tekkinud erakorralistes tingimustes. Pärast sõda saabus Venetsueelasse Euroopast suurte kogemustega inimesi, mida meie ära kasutasime ning see on suurelt osalt ka meie edu põhjuseks. Meie ettevõttes töötab juhtivatel kohtadel hispaanlasi, itaallasi, jugoslaavlasi, venelasi, sakslasi, portugallasi, rootslasi, eestlasi ja teistest rahvustest inimesi. Meie firma vahekorrad Venetsueela valitsusega on väga head ja tegutsen isiklikult vahemehena valitsuse ja ettevõtte vahel."

ACO S. A. koosseisu kuulub ligemale 40 erinevat firmat. ACO S. A.-l on tihedaid suhteid Euroopa, Põhja-Ameerika ja teiste maailmajagude ettevõtetega. Firma esindab autosid ja mitmesuguseid masinaid ning praegu on tema valduses näiteks 17 protsenti kogu Venetsueela autoärist ja 29 protsenti põllutöömasinate ärist.

Firmal on põllutööriistade tööstus ning peale selle veel kümmekond suuremat tööstusprojekti... ...Harry Männil on abielus Venetsueelas sündnud prantslannaga ning tal on neli last, kelledest kõige vanem on 20 ja kõige noorem 7 aastane.

Ta abikaasa on külastanud Eestis kolm korda oma mehe vanemaid.

Perekonna koduseks keeleks on hispaania keel, kuid peale selle tuleb Harry Männilil oma paljudel reisidel kasutada väga palju inglise keelt. Eesti keelt saab ta rääkida väga vähe, mille tagajärjel eesti keele rääkimisel tuleb vahetevahel oskussõnadest puudus.

Oma positsiooni ja sidemete tõttu on ta puutunud kokku paljude maailma juhtivate poliitikutega ja riigimeestega ning üheks tema heaks sõbraks on Ühendriikide endine president Gerald Ford, kelle juures ta on viibinud külalisena. Mitmel juhul on ta lähedalt kokku puutunud ka Lääne-Saksamaa endise kantsleri Willy Brandt'iga ja tal on olnud kokkupuuteid ka Venetsueelas viibiva N. Liidu saadikuga, keda ta kutsus kord Costa Ricasse oma hobuste farmi lõunasöögile, kuid saadik ei pidanud mingil põhjusel oma lubadust ja jäi tulemata.

Moliere näidend Toronto laval

Toronto Arts Productions on teatrigrupp, mida mõneti peetakse Toronto esinduslikumaks oma teatriks. Hooaja jooksul antakse 4—5 lavastust, esinduslikus St. Lawrence teatris ja esitamisel on olnud tuntud draamateosed erinevaist ajajärkudest ja zhanreist. Teatril on arvukas ja küllaltki heade võimetega näitlejaskond ning majandusliku aluse annavad märgatavalt kaalukad toetused.

Tänavuse hooaja viimase lavastusena alustati juba märtsikuu lõpul Moliere vähetuntud komöödiaga „Scapin" (originaalselt Les Fourberies de Scapin). Moliere kirjutas näidendi aastal 1671 oma karjääri lõpupool, kus ta pöördus tagasi oma varajasema farsi stiili juurde ja kasutas teoses mitmeid oma eelmistest teostest tuntud koomilisi karaktereid, upsakaid isasid ja vastuhakuhimulisi armunud poegi, nende armasmaid ja intriigi põiminud kelme teenijaid. Kuna Moliere oli mõjustatud 16. ja 17. sajandi populaarsest itaalia improviseerivast komöödiast „commedia dell'arte" tüübist, siis kasutas ta seda karakterigruppi oma näidendis, pealegi kuna näidendi tegevus toimub Napolis.

Näidendi lavastajaks on Albert Millaird, peategelaseks Scapini osas Allan Royal, tegelaskonnas on veel Kenneth Pogue ja Peter Boretski isadena, nende pojad Peter Millard Octaviona, kes on armunud Hyasinthi ja Miles Potter Leanderina, kes on armunud Zerbinette'i. Väga tugeva, tervet linnaplokki hõlmava lavakujunduse on teinud Murray Laufer ja kaasaegsed värvikad, mõneti kartoonlikud kostüümid Olga Dimitrov.

Näidend viib tänapäevase teatrikülastaja hoopis teise maailma, kus on küll kavalust ja pettustki, aga puudub vägivald ja toorus. Õhtu komöödiaga on meeldiv kohtumine ühe kaotatud maailmaga, ajajärguga mis toob tänapäevasesse elurütmi puhkust ja meelelahutust.

Nalja

Miku tuleb klassi lõputunnistusega koju.

„Noh?" küsib isa halbaaimavalt.

„Rahustu, isa ja jää rahulikult istuma," ütleb Miku, „mina jäin ka."

Müügimaksu Kanadas vähendati

Riigi uus eelarve ei toonud majandusellu loodetud parandusi

OTTAWA — Kanada finantsminister Jean Chretien esitas möödunud esmaspäeval parlamendis pinevusega oodatud riigi eelarve. Loodeti, et uues riigi eelarves võetakse kasutamisele ranged vahendid tööpuuduse vähendamiseks ja Kanada majanduselu tervendamiseks. Senistest kommentaaridest nähtub siiski, et majandusliku elu eksperdid ja vastasrinna poliitikud ei ole esitatud eelarvega kaugeltki rahul ja leiavad, et see on praeguses raskes olukorras väga tagasihoidlik ja elutu ning ei suuda Kanada majanduslikke raskusi leevendada.

Uues eelarvaes on suuremaks ja kaugeleulatuvamaks sammuks provintsides rakendatud müügimaksu vähendamine. Ontarios, Atlandi provintsides ja Manitobas vähendatakse müügimaksu kuueks kuuks 3 protsendi võrra ning Briti Kolumbias ja Saskatchewanis üheksaks kuuks 2 protsendi võrra.

Albertas ei ole rakendatud müügimaksu ning Quebeci provintsivalitsus võttis mõtlemisaega maksu vähendamiseks.

Müügimaksu vähendamisel maksab ühe osa provintsi sissetulekute vähenemisest välja keskvalitsus, kuna teine osa jääb provintside endi kanda.

Uus eelarve näeb ette maksusoodustusi nendele ettevõtetele, kes tegelevad uurimistööga ja tehnoloogia arendamisega. Lisaks senistele soodustustele võivad vastavad firmad nüüd teha mahaarvestusi 50 protsendi ulatuses uuelt varustuselt.

Maksusoodustusi tehakse ka õlikompaniidele uute õlivarude otsimisel.

Erilist rõhku on pandud ka errumineku säästamisfondi struktuuri ümberkorraldamisele. Fondi omandajatele antakse senisest rohkem võimalusi oma raha kontrollimiseks ja summade investeerimiseks.

Uus eelarve näeb eelarve aasta kestel ette tulusid 40.65 miljardit dollarit ja kulusid 52.15 miljardit dollarit, puudujääk seega 11,5 miljardit dollarit. Ontario müügimaks on nüüd 4 protsenti senise 7 protsendi asemel.

Kunstide Keskus pildistas Tartu Collegeis eesti rahvarõivaid

Möödunud pühapäeval toimus Tartu College'is Eesti Kunstide Keskuse kolmas eesti rahvarõivaste pildistamine. Esimesed kaks toimusid eelmisel aastal, mille tulemustest ka omaette programm avalikkusele esitati. Nüüdseks on eesti rahvarõivaist üle 50 erütüübi pildistatud ja otsitakse just neid, millest seni pole veel fotosid tehtud, et kõike võimalikku, mis siin saadaval, eesti etnograafilisele kollektsioonile jäädvustada. Seekord pöörati eriti tähelepanu rahvarõivaste detailidele ja laste rahvarõivastele.

Huvi seekordse pildistamise vastu oli suur. Üks ema ja tütar olid mõlemad samas rahvarõivas. Erirõhk oli pandud vanadele ehetele, mõned aastaist 1700 ja vanemad. Oli väga ilusaid ehteid, palju sõlgi, kette, mis enamuses tehtud hõbedast.

Peale selle oli veel haruldasi esemeid, keegi oli kohale toonud üle 100-aastase voki, teine vana vaalikurika. Saartelt oli palju vanu rõivaid, ehteid, rõhtusid, vöösid ja käsitöid.

Nende hulgas oli üks vana saanitekk, mis tehtud selle sajandi alguses või isegi varem.

Neid etnograafilisi aardeid fotografeerisid Vello Muikma. Urmas Wompa ja Maie Liiv. V. Muikma pildistas peamiselt rahvarõivaid, U. Wompa hõbeehteid ja detaile. E. Kunstide Keskusel on kavas ingliskeelse audio-visuaalse programmi koostamine, mille teeksid Maie Liiv ja Aili Suurallik, ja mida saaks televisioonis esitada. Maie Liiv töötab elukutselise audio-visuaalsete programmide koostajana, kes omab vastava ettevõtte.

Üks tema programm, mis tehtud Toronto linnast jooksis raekojas terve aasta.

Aili Suurallik töötab CBC juures produktsiooni assistendina. Möödunud pühapäeval tehtud võtted kuuluvad osaliselt juba sellesse programmi.

Eesti Kunstide Keskus on seni teinud seda tööd möödunud rahvarõivaste programmi õhtust saadud tuluga. Praegu on kavas uue õhtu korraldamine, et majanduslikku tuge saada kuna kavas on veel rahvarõivaste pildistamine suvises looduses; võib-olla ka Trenti seminari päevade ajal.

Nagu eelmiste pildistamise puhul nii seekordki suhtuti sellesse heatahtlikult. Mõned tulid juba hommikul ja jälgisid tegevust peagu kogu päeva, pealegi kui korraldajate poolt pakuti kohvi ja pirukaid. Mõnedega oli varem kontakt võetud, et nad oma aarded pildistamisele tooksid, teised aga tegid seda ajalehes avaldatud üleskutse põhjal. Eesti Kunstide Keskus aga rikastas märgatavalt oma kollektsiooni.

Tom Cossitti uued süüdistused

OTTAWA — Kanada konservatiivide parteisse kuuluv parlamendiliige Tom Cossitt, kes oli hiljutise üldise tähelepanu keskpunktis kui ta avaldas parlamendis andmeid, mis RCMP poolt olid tunnistatud salajasteks, tuli möödunud teisipäeval avalikkuse ette uue sensatsiooniga, mainides, et Kanada teadlane prof. Johannes Köningstein, kes andis 1973. aastal venelastele komplitseeritud laseriaparaadi, saab ikka veel National Research Council'ilt toetust. Cossitt mainib, et professor andis aparaadi venelastele vaatamata sellele, et RCMP soovitas seda mitte teha. Professor on saanud pärast aparaadi üleandmist riiklikku toetust 120.000 dollarit oma töö jätkamiseks. Professor Köningstein kinnitab, et ta pole midagi valesti teinud, kuna Reasearch Council on teda pidevalt tiivustanud venelastega koos töötama.

Skautlike noorte jüripäeva paraad

Jüripäeva paraad toimub käesoleval aastal 23. aprillil kell 3.00 p.l. (mitte kell 2.00 nagu esialgu teatati) Dennison Armouries (Dufferin & hwy. 401). Paraadiks koguneda kell 2.30.

Kõik skautlikud noored koos vanematega ja noortesõpradega on palutud sellest osa võtma.

PRESIDEERIV LIPKOND
PÕHJALA TÜTRED

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m; SISEMISED PUUTÖÖD

HUGO TAMME

Tel. 422-0783 — Lic. B 876

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"